8:11 G4 PRABHAVATI NANU PILIAI ASAN.
032:3M 423:11
94

MURUGAN BINDING
WORKS,
NO. 3, BOMMULIER STREET,
ELEPHANT GATE, MADRAS-1

MUL
094270

Madras University Library.

Call Number 032:3M723:11. G14.

Accession Number 94270

Available for loan from _____

This book should be returned on or before the date last marked below.

പ്രഭാവതി.

അത്യദ്ഭുതകരമായ ഒരു നോവൽ.

ലളിതാംഗി എന്ന തമിഴ്നോവലിൽനിന്നും
കൊല്ലം കിളികൊല്ലൂർ തെങ്ങിലഴികത്തു
നാണുപിള്ള ആശാനാൽ
മലയാളത്തിൽതർജ്ജമചെയ്യപ്പെട്ടതു്

S. V. BOOK DEPOT & PRINTING WORKS
PRINTERS, PUBLISHERS
BOOK SELLERS, ETC.
TRIVANDRUM, T.R.C.

പ്രസാധകൻ,
കേ. രാമസ്വാമിറെഡ്ഡ്യാർ ആൻറ് സൺസ്,
"ശ്രീരാമവിലാസം" അച്ചുക്കൂടം,
വലിയകട,—കൊല്ലം.

A 60

ഫ-ാംപതിപ്പു കാപ്പി 1000.

കാപ്പിറൈറ്റ്.

1099.

12 MAR 19 8

94270

032:3H723:11

Gi4

പ്രഭാവതി.

അത്യത്ഭുതകരമായ ഒരു നോവൽ.

ഏ-ാം അദ്ധ്യായം

ആകാശത്താൽ ചുറ്റപ്പെട്ട് തിരമാലകളം നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതായ പെരുംകടൽമദ്ധ്യേ എന്റെ ബുദ്ധിയെഞ്ചാൻ എന്തിനായിപ്രവേശിപ്പിച്ചു. ഭൂലോകത്തിൽ അല്പമനുഷ്യനായി ജനിച്ചിരുന്നിട്ടും സർവ്വലോകാമൃതത്തെ പാനംചെയ്യുന്നതിനു എന്തിനായിആഗ്രഹപ്പെട്ടു. പൊട്ടനായിരുന്നിട്ടും പാട്ടുകേൾക്കുന്നതിലേയ്ക്കു തുനിഞ്ഞതു എന്തിനു, മുടവനായിജനിച്ചിരുന്നിട്ടും മേഘമണ്ഡലത്തോളമുയർന്നവളർന്നിരിക്കുന്നതായമക്കാമേരുപർവ്വതത്തെ ചാടിക്കടക്കുന്നതിനു എന്തിനായിഒരുമ്പെട്ടു. ഊമയായി പിറന്നിരുന്നിട്ടും പണ്ഡിതന്മാരാൽ അതിശയിക്കത്തക്കവണ്ണം പന്യാസങ്ങളെ ചെയ്യുന്നതെന്തു അഭിലാഷപ്പെട്ടതു എന്തിനു. ഏറ്റവും ഹീനജാതനായിരുന്നിട്ടും ആകാശത്തിൽ ഉദിച്ചുയരുന്ന ചന്ദ്രബിംബത്തെകരത്താൽ സ്പർശിക്കുന്നതെന്ന അത്യാശഎനിക്കെങ്ങിനെ ഉണ്ടായി; നേത്രാന്ധനായിരുന്നിട്ടും രത്നപരീക്ഷചെയ്യുന്നതിലേയ്ക്കായി തുനിഞ്ഞതു എന്തിനു; മുഖ്യമായിഞാൻ പറയുന്നതെന്തെന്നാൽ ആശയാകുന്നപാശം എന്നെ ബന്ധിക്കത്തക്കവണ്ണം ഞാൻ എന്തിനായി അവസരംകൊടുത്തു എന്നാണു.

ഈ ലോകത്തിൽ ആഗ്രഹം ഇല്ലാത്തവർ ആരെങ്കിലും ഉണ്ടോ? ഇല്ലാ; ഇതു സത്യമാണെങ്കിലും ഞാൻ എന്തിനായി ആഗ്രഹപ്പെട്ടു?

ഞാനോ മാതാപിതാക്കന്മാരില്ലാത്ത അഗതി; അടുത്തവീട്ടിലുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്നംഭുജിച്ചു വളർന്ന അനാഥൻ; മഹേശപുരം ജമീന്ദാരായ ഗോപീനാഥന്റെ അപാരകാരുണ്യത്താൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെവീട്ടിൽ വളർന്നവലിയവനായി. എന്റെരുപേർ നരേന്ദ്രൻ. ഈ ലോകത്തിൽ മറ്റൊരുവിധത്തിലുള്ള ബന്ധുക്കളും ഉറ്റവരും ആരും എനിക്കില്ല. ഗോപീനാഥന്റെപിതാവിന്റെകാലത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജമീനിൽഎന്റെപിതാവു ഗുമസ്ഥാവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വളരെ സമർത്ഥനായും യോഗ്യനായും ഇരുന്നതിനാൽയജമാനപ്രീതിക്കുമുഖ്യപാ

രുവാനായിരുന്നു. ആ കാരണത്താൽഗോപീനാഥൻഎനിക്കുവേണ്ടഅന്നവസ്ത്രാദികളെ തന്നുവിദ്യാഭ്യാസംചെയ്യിച്ചു അഭിവൃദ്ധിയിലാക്കിയിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം എനിക്കുഒന്നിലും കുറവുവരുത്തിയിട്ടില്ലാ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങളായി അദ്ദേഹവും ഭാര്യയും കന്യകയായഒരു ഉടപ്പിറന്നാളും അല്ലാതെ വേറെആരുംതന്നെഇല്ലാ. വേലക്കാരായിപലരും ഉണ്ട്. ഞാനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബാംഗത്തിൽ ഒന്നുതന്നെയെന്നുപറയാം. എന്നാൽ ഞാനും ജോലി ഇല്ലാത്തവനായിരിക്കുന്നില്ലാ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സോദരിയായപ്രഭാവതിയെപ്പിരിക്കേണ്ടതു് എന്റെകർത്തവ്യമാണു്. ആ കർത്തവ്യത്തെ ഞാൻ എന്തിനായി സ്വീകരിച്ചു?

ഗോപീനാഥൻഎന്നേക്കാൾ വയസ്സുമൂപ്പുള്ള ആളാണു്. അദ്ദേഹത്തിനു മൂപ്പുവയസ്സുമാത്രമെപ്രായമുള്ളു. അദ്ദേഹം എപ്പോഴും തന്റെ സഹോദരനേക്കാൾ അധികമായി ആദരിച്ചവരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു കുട്ടികളില്ലാ. അതിരിഷ്ടസ്ഥലങ്ങളിലെ ജോലിനോക്കുകൊണ്ടു അദ്ദേഹം എഴുത്തുകുത്തുകൾ വായിക്കുവാനും വശമില്ലാത്തമട്ടാളനല്ലാ. കോളേജിൽ വായിച്ചു ഉൽകൃഷ്ടബിരുദം സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവവും ചർത്രവും നഷ്ടമുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളതാണു്. അദ്ദേഹം ഒരു ഹിന്ദുവാണെങ്കിലും ഹിന്ദുക്കളുടെ ആചാരവ്യവഹാരങ്ങളിൽ അധികംശ്രദ്ധയുള്ളവനല്ലാ. ഇംഗ്ലിഷ്കാരിച്ചിട്ടുള്ളവരുടെ അഭിപ്രായപ്രകാരംപലവിധത്തിലുള്ള പരിഷ്കരണങ്ങളിൽ പക്ഷപാതത്തോടുകൂടിയവനും സ്ത്രീകളെ വിദ്യഅഭ്യസിപ്പിക്കുന്നതിലും അവർക്കു സ്വാതന്ത്ര്യം കൊടുക്കുന്നതിലും വളരെ ആദരവുള്ള ആളും ആണു്. എല്ലാവിഷയങ്ങളിലും സ്ത്രീകൾക്കു് സ്വാതന്ത്ര്യംകൊടുക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും ചില വിഷയങ്ങളിലെങ്കിലും അവർക്കു് സ്വാതന്ത്ര്യംകൊടുക്കേണ്ടതു് അത്യാവശ്യമെന്നാണു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞുവരുന്നതു്. ഈവിഷയത്തെപ്പറ്റി അവസരം ഉള്ളപ്പോഴൊക്കെ എന്നോടുവാദങ്ങൾ ചെയ്യാറുണ്ടു്. ചിലവിഷയങ്ങളിൽ ഞങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കും. വിദ്യാഭ്യാസമുള്ള സ്ത്രീകൾക്കുപുനർവിവാഹം ആവാമെന്നാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. സ്ത്രീകളുടെസമ്മതപ്രകാരം (അതായതു് തങ്ങൾതന്നെ ഭർത്താക്കന്മാരെസ്വീകരിക്കുന്നതു്) അദ്ദേഹംതടവുകയില്ലാ. ഞാൻ പറയുവാനായിസ്ത്രീപുരുഷന്മാരെ സമത്വമായികരുതുന്നു. എന്റെ കഥയെ കഥിക്കുന്നതുനിയന്മാരും അപ്രകാരം കരുതേണ്ടതാണു്. എന്നാൽ ഞാൻ അപ്രകാരം വിചാരിക്കുന്നതു് എന്തിനു്?

ഗോപീനാഥന്റെ പത്നിയുടെ നാമധേയം നിർമ്മലകുമാരിയെന്നാണു്. യഥാർത്ഥത്തിൽ അവർ നിർമ്മലതന്നെ.

അവരുടെഅഴകിനെപ്പറ്റിഞാൻ ഇങ്ങനെപറഞ്ഞതല്ലാ സൌന്ദര്യം എന്നതു് എത്രകാലംനിലനിൽക്കും? സൌന്ദര്യത്തിനതക്ക ഗുണ

ങ്ങളും അവർക്ക ബ്രഹ്മദേവൻകൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. ലോകത്തിൽഇതുതോ
ളം സൌന്ദര്യവും ഗുണവും ഒരേജീവനിൽ ചേർന്നിരിക്കുന്നതു വളരെ അ
പൂർവം. അവരുടെ ഹൃദയം നിഷ്കളങ്കമായിട്ടുള്ളതാണ്. അതിൽസ്ഥി
തിചെയ്യുന്നതായദയയും ധർമ്മചിന്തനങ്ങളും പ്രേമത്തിനും അളവു
തിട്ടപ്പെടുത്തുന്നതിനുസാധിക്കുന്നതല്ലാ അയൽപക്കക്കാർ ആരെങ്കിലും
ദുഃഖപ്പെടുന്നതുകണ്ടാൽ താൻവളരെ ദുഃഖിച്ചുക്ഷീണശരീരിയായ്തീ
രും. അവർസദാ സന്തോഷത്തോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. വ്യസനമെന്നതു അ
വരുടെമനസ്സിനെബാധിച്ചിരുന്നില്ലാ. എപ്പോഴുംപുഞ്ചിരിയോടുകൂടിയ
കാണപ്പെടും. ഇപ്രകാരമൊക്കെയാണെങ്കിലും അവർക്ക ഒരു ന്യൂ
നതയിട്ടുണ്ട്, യതൊരു കുറവുമില്ലാതെ ഈലോകത്തിൽ ഏ
തെങ്കിലും പ്രാണികൾഉണ്ടൊ? ആ ന്യൂനതവലുതായ ഒരു ന്യൂനത
തന്നെ,

മാന്യരെ! അതിനെ പ്രസ്താവിക്കണമെന്നുണ്ടോ? അതിനെവെളി
പ്പെടുത്തി ആ ഉത്തമസ്ത്രീയിൽ നിങ്ങൾക്ക അഭിപ്രീതിതോന്നാത്തക്ക വി
ധത്തിൽആക്ഷേപിത്തീർക്കുന്നതെന്നുവിചാരിക്കുന്നു എന്നാലും എല്ലാവരോ
ടും പറഞ്ഞുതീർക്കണമെന്ന വിചാരിച്ചുതുടങ്ങിയതിനുശേഷം രാമഭ
ന്നെമറച്ചുവയ്ക്കുന്നതുശരിയല്ലാ. ക്രൂരതയേയും അതിനെ അറിയണമെന്ന
ള്ള ഉൽക്കണ്ഠ നിങ്ങൾക്കും ഉണ്ടായിരിക്കുമല്ലൊ. ആയതിനാൽ പറഞ്ഞു
കളയാം.

അന്നവസ്ത്രാദികളെതന്നു തന്റെസഹോദരനെപ്പോലെ എന്നെ
ആദരവോടുകൂടി വളർത്തിവരുന്ന ആ ഉത്തമസ്ത്രീക്ക നേരിട്ടിരിക്കുന്നന്യൂന
തയെഞാൻഎങ്ങനെ പറയും.

ആ ന്യൂനത ഈശ്വരേച്ഛയാൽ സംഭവിച്ചിട്ടുള്ളതല്ലാ. അവ
ർക്കുറെ പ്രയത്നിച്ചിരുന്നാൽ ആ ന്യൂനതഉണ്ടാകയില്ലായിരുന്നു ബു
ദ്ധിയെ സ്വാധീനപ്പെടുത്താഞ്ഞതിനാണ് ഈ കുറവിനു പാത്രമാ
യിത്തീർന്നിരിക്കുന്നത്? ഇനി എന്തുചെയ്യാം. ഇനിയും അവർക്ക് അതി
നെ തീർക്കുന്നതിനു പ്രയത്നപ്പെടാവുന്നതാണ്. അതു് അവർക്ക് പ്രയ
മില്ലാ. വിദ്യാഭിവൃദ്ധിയില്ലാത്തവർ എല്ലാം ഈശ്വരേച്ഛയെന്നെ പ
റയും. മനുഷ്യർ ചെയ്യുന്നതായ ഏതു പ്രയത്നപരിശ്രമത്താലും ലഭ്യമാ
കാത്ത വിഷയത്തിൽ ഈശ്വരവിധി വലുതാണെന്നു വിചാരിക്കാം. മറ്റു
വിഷയങ്ങളിൽ ആ ശക്തിയെ കയറ്റുന്നതിനു എനിക്ക സമ്മതമില്ലാ

ഇതിനെക്കുറിച്ച് ഗ്രാമീണന്മാർ വ്യസനിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ
ഇവരെക്കാണുന്നവരുടെ ആദ്യ ഖണ്ഡനം അവരുടെ സൌന്ദര്യമാ
കുന്ന വെള്ളപ്പൊക്കത്തിൽ പുഞ്ചിരിയോടുകൂടിയിരിക്കുന്നതായ ആ
മുഖകമലത്തെ ദർശിക്കുമ്പോൾതന്നെ അതിൽഗണനയില്ലാതാകും. ആ
സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഈന്യൂനതയെ വിചാരിക്കുകയില്ല. തന്നേടുകൂടിയി

ക്കുന്നസമയം അവരുടെ മുഖത്തിൽ പൊടുന്നനെയായ ആനന്ദസാഗരത്തിൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ മനോവ്യഥ മഗ്നമായിപ്പോകും

ഏതോപറയാൻ പുറപ്പെട്ടഞാൻ മറെറന്തൊക്കയോ പറഞ്ഞു സമയം കളയുന്നു. എന്നാലുംഞാൻ ഇപ്പോൾ അത്യാവശ്യംചിലതു പറഞ്ഞു. കുറച്ച് ആലോചിച്ചു നോക്കിയാൽ ഇപ്പോൾ ഞാൻപറഞ്ഞതസംഗതികൾ എന്റെ അമ്മയേക്കാൾ പതിനമടങ്ങായി എന്നെ സംരക്ഷിച്ചുവരുന്ന ആ ഉത്തമയുടെ വിഷയത്തിൽ ഒരുവിധത്തിലുള്ള ദോഷം ഉണ്ടെന്നു് നിങ്ങൾക്കു തോന്നുംപ്രകാരം ആക്ഷേപിക്കുന്നതു വലിയതെറാണു്. ഇനിസംശയവും താമസംപ്പെട്ടുത്താൻ പാടില്ല. [illegible] ംതന്നെ പറയേണ്ടതാണു്.

ആ ന്യൂനത എന്തെന്നു വിചാരിക്കുന്നുവോ പറയാം. കേൾക്കുവിൻ. അവരിൽ എല്ലാഗുണങ്ങളും നിറഞ്ഞിരുന്നിട്ടും ഒരുഗുണംഇല്ല. അതായതു് വിദ്യാഭ്യാസം. അവക്കെഴുതുവാനും വായിക്കുവാനും അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഇതാണു് അവക്കുള്ളന്യൂനത. അല്ലാതൊന്നുമില്ല സത്യമായും അവർ ദേവതാസദൃശിണിതന്നെ. എന്നാലുംപഠിപ്പില്ലാത്തവരാണു് ഇതുവലുതായ കുറവാണെന്നു് നിങ്ങൾ അക്ഷേപിക്കയില്ലെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

അവർ ഹിന്ദുമതാചാരത്തിൽ ദൃഢമായ പ്രതിപത്തിയോടുകൂടിയവരാണു്. ഹിന്ദുക്കളുടെ ആചാരാനുഷ്ഠാനങ്ങളിലും സന്മാർഗ്ഗരീതികളിലും ഏകനിഷ്ഠയോടുകൂടി പെരുമാറിവരുന്നുണ്ടു്. പൂർവ്വികാചാരത്തെ അണുപോലും തെറ്റിനടക്കുന്നതിനു സമ്മതമില്ലാ. ആവിഷയത്തിൽ ചിലസമയങ്ങളിൽ ഗോപീനാഥനു മനോവേദനയുണ്ടാകുന്നുണ്ടു്. അവളുടെ സൌന്ദര്യാധിക്യത്താൽ ആയതു് പൊടുന്നനവേ മാറിപ്പോകും നിർമ്മലകുമാരി എഴുതാനും വായിക്കാനും അറിയാൻ പാടില്ലാത്തവളായിരുന്നാലും അവരുടെ ബുദ്ധി വളരെ ക്രമമുള്ളതാണു്. അതുബുദ്ധിശാലിനിയായ സ്ത്രീരത്നങ്ങൾ ഈലോകത്തിൽ നമ്മുടെ നേത്രങ്ങൾക്കുലക്ഷീഭവിക്കുന്നതല്ല. അവക്കു് അക്ഷരമെന്നതു് അറിയാൻ പാടില്ലാ എന്നതുനാലും അവർ സരസ്വതീദേവിയുടെ ഒരു അവതാരമെന്നതന്നെപറയാം. ഞാൻ അവരെ സരസ്വതിയേപ്പോലെ പൂജിച്ചുവരുന്നു. അവർ ദുർബുദ്ധിയുള്ളവരാണു്. അതായതു ഭാവികാലത്തെ സംഗതികൾ മുൻകൂട്ടിനിശ്ചയപ്പെടുത്തും. അവർചെയ്യുന്നതായ പ്രവർത്തികൾ സർവ്വജനമാന്യമായ അഭിനന്ദിക്കത്തക്കതാണു്, ഇങ്ങനെ ഒക്കെ ആണെങ്കിലും അവക്കു് എന്റെ മനോഗതത്തെ അറിയാൻ കഴിയാത്തതുഎന്തുകൊണ്ടു്?

ഇനിപ്രഭാവതിയെപ്പറ്റി സ്വല്പം പ്രസ്താവിക്കട്ടയോ; ഏതുദോഷത്തിലും അതിനതക്ക പങ്കുള്ളതില്ലാ. എഴുതുന്നതിലാകട്ടെ പറയുന്നതിലാകട്ടെ എനിക്കു് അത്രസ്വാതന്ത്ര്യവുമില്ലാ. അങ്ങിനെ ഇതിക്കെ അ

വളെപ്പറ്റിപറയത്തക്ക സംഗതി എന്തിരിക്കുന്നു. ഞാൻ അവരെ ഉള്ളേ ശിക്കുന്ന മാത്രയിൽ എന്റെ മനസ്സു് ചലനപ്പെട്ടുന്നുവോ അവളെപ്പ റ്റിഞാൻ എന്താപറയേണ്ടതു്. അവളുടെ സൌന്ദര്യത്തേയും ഗുണ ങ്ങളേയും വർണ്ണിക്കുന്നതിനു എന്നാൽ സാദ്ധ്യമല്ല. എന്നാൽമറെറ ന്തിനെക്കുറിച്ചാണു് ഞാൻ പറയേണ്ടതു്. സൌന്ദര്യത്തിനും ഗുണങ്ങ ൾക്കും പുറമെ അവൾക്കു് വേറേ ഒരു വിശേഷതയുണ്ടു് എന്റെ ഇപ നടപ്പുകാലത്തുഞാൻ അനേകം സുന്ദരികളേയും അനേകം ഗുണവതി കളേയും കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. എന്റെ മനസ്സു് അവരിൽ പതിയാത്തതു എ [illegible] ണ്ടോ? നിർമ്മലകുമാരിയെ ഞാൻ ദേവതയായി പൂജിച്ചുവരുന്നു [illegible] ദേവതി എന്റെ ഇഷ്ടദേവതയാണു്.

പ്രഭാവതിയും എന്നപ്പോലെ ബാല്യത്തിലെ തന്നെ മാതാപി താക്കന്മാരെ വെടിഞ്ഞവളാണു്. അവളുടെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ പത്നി അ വർകളെ മാതാവായും ജ്യേഷ്ഠൻ പിതാവായും ഇരിക്കുന്നു. നിർമ്മലകുമാരി അവളോടു അഭിമാനത്തിൽ മാതാവിനെപ്പോലെയും ആദരവിൽ പൂജ്യ ഭ്രാതൃപത്നിയെപ്പോലെയും പ്രീതിയിൽ സഖിയെപ്പോലെയും ഭാവിച്ചുവരുന്നു.

ഗോപീനാഥൻ മാതാപിതാക്കന്മാരില്ലാത്ത തന്റെ സഹോദരി യെ തന്റെ പ്രാണനേക്കാൾ അധികമായി ആദരിച്ചുവരുന്നു. അവ ർകളുടെ സന്തോഷത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നതിനായി ആവശ്യപ്പെട്ടതെല്ലാം കൊടുക്കുന്നുണ്ടു്. അവളുടെ സ്വഭാവം വളരെ മൃദുവായും മാധുര്യത്തോ ടുകൂടിയതുമാണു്. ഇതിനു തുല്യമായി ഈ ലോകത്തിൽ യാതൊരു വസ്തു വും ഇല്ല. അതുകയാൽ ഞാൻ എന്തിനോടു ഉപമിച്ചുപറയേണ്ടു ഉപമി ച്ചു പറയണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതു പ്രഭാവതിയെതന്നെ ഉപമിക്കും.

അവർ എന്റെ നേരെ വാതുറന്നു് യാതൊന്നും സംസാരിക്കയി ല്ലെങ്കിലും അവളുടെ രണ്ടു കണ്ണുകളും വേറെ ഒരു പുതിയ ഭാഷയിൽ എത്രയോ സംഗതികളെ പറഞ്ഞുവരുന്നു. അവർ മുമ്പിലത്തപ്പോ ലെ എന്നെ പേരുപറഞ്ഞു വിളിക്കുന്നില്ല. എങ്കിലും അവർ ക്രമ ക്രമേ എന്നെ വിളിക്കുന്നതായി എന്റെ മനസ്സിൽ തോന്നിപ്പെട്ടും. മുമ്പത്തെപ്പോലെ ക്രമക്രമേ എന്റെ സമീപത്തിൽ വരുന്നില്ല എങ്കി ലും അവർ എന്റെ സമീപത്തിൽ വരുന്നതിലേക്കു ഒരോ വ്യാജകാ രണങ്ങളെ ആരാഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതായും എനിക്കു് തോന്നുന്നുണ്ടു്. പാഠങ്ങളെ ഒരുപ്രാവശ്യം പറഞ്ഞുകൊടുത്താൽ നന്നായി മനസ്സിലാ ക്കിവരുന്നവർ ഇപ്പോൾ ഒരുപ്രാവശ്യം പറഞ്ഞുകൊടുത്താലും മനസ്സി ലാക്കുന്നതിനു ശക്തി ഇല്ലാത്തവളായി തീർന്നിരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടു ഇപ്രകാരം ആയിത്തീർന്നുവോ അതെനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. അവർ എ ന്നെ വീക്ഷിക്കുന്നതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു. അവർ അതിനെ വാതുറ ന്നു് പറയാതിരുന്നിട്ടും അവളുടെ ഹൃദയസ്ഥിതി ചേഷ്ടകളാൽ വെളി പ്പെട്ടുവന്നു.

അവർ എന്നിൽ ആശിച്ചിരിക്കുന്നതായി വിചാരിച്ചിട്ടാണോ ഞാനും അവളിൽ അത്ര ആശിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇല്ലാത്തപക്ഷം ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ യാതൊന്നുകൊണ്ടും സാമ്യമില്ലല്ലൊ. അവളെ സ്വർഗ്ഗമെന്നുപമിക്കാമെങ്കിൽ എന്നെ നരകമെന്നുപമിക്കാം. അവർക്കു പതിനാലുവയസ്സുമാത്രം പ്രായമുണ്ട്. അവർ ബാലികയോ; കിശോരയോ; യുവതിയൊ; ഒന്നും എനിക്കു നിശ്ചയമില്ലാ. ഈ മൂന്നവസ്ഥയും ചേർന്നാൽ എങ്ങനെയോ അപ്രകാരം അവർ വിളങ്ങുന്നു. ഞാൻ അവളെ ആഗ്രഹിച്ചുവെന്നു പറഞ്ഞതു് എന്താണെന്നു നിങ്ങൾ ചോദിക്കുന്നുവോ?

ഒരുദിവസം വൈകുന്നേരം ഗോപീനാഥനും നിമ്മ[illegible] ഏകാന്തമായ സ്ഥലത്തുവച്ചു് എന്തൊ സല്ലപിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. എന്തോ ഒരുകാര്യമായി ഞാൻ അവിടെ ചെല്ലുവാൻമുട്ടയായി. അവർ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു എന്നെപ്പറ്റിയായിരുന്നു. അവർ തനിച്ചിരുന്നു സംസാരിക്കുന്നതു നാം കേൾക്കുന്നതു യുക്തമാണൊ അല്ലയോ എന്നു വിചാരവിചാരംക്കൂടാതെ ഞാൻ അവർ അറിയാതെ മറഞ്ഞുനിന്നു കേൾക്കാൻ ആരംഭിച്ചു. അപ്പോൾ എനിക്കു് ഉത്സാഹവും ഭീതിയും ഉണ്ടായിരുന്നു.

൨൭ാം അധ്യായം.

ഗോപീ—നിമ്മലെ! നിനക്കു എഴുതാനും വായിക്കാനും അറിയാമായിരുന്നാൽ.

നിർ—(ഉടനെ). അറിഞ്ഞിരുന്നാൽ എങ്ങനെയിരിക്കും.

ഗോ—അറിഞ്ഞിരുന്നാൽ ജാർജ്ജ് എലിയാത്തിനെപ്പോലെയിരിക്കും.

ഞാൻ മറഞ്ഞിരുന്നു അവരുടെ സംഭാഷണങ്ങളെ കേട്ടുകൊണ്ടല്ലെ ഇരിക്കുന്നതു്. ഭർത്താവു പറഞ്ഞതിനെകേട്ടു് പത്നിക്കു മിരിവന്നുപോയി അതു് അത്ര അധികനേരം നിന്നില്ല: അവസാനത്തിൽ ചിരിക്കുകഞ്ഞതിൽപിന്നീടു് നിമ്മല, എന്താണു് പറഞ്ഞതു്; എഴുതാനും വായിക്കാനും അറിഞ്ഞിരുന്നാൽ ഞാൻ ജടമില്ലാത്തവളായിരിക്കുമെന്നൊ? നിങ്ങൾക്കു് അതു് ഇഷ്ടമായിരുന്നാൽ ഇപ്പൊഴെ എന്നെ അപ്രകാരം കരുതിക്കൊള്ളാവുന്നതാണെല്ലൊ കടസ്സമെന്തു്?

ജാർജ്ജ് എലിയാത്തു് എന്നവർ ഇംഗ്ലീഷിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെട്ട ഒ

ആ ഗ്രന്ഥകർത്താവിയാണ്. ആ രണ്ടു പദങ്ങളേയുംചേർത്തു ഉച്ചരിക്കുമ്പോൾ ഒരേവിധമായി കേട്ടു വേറെ അർത്ഥമുണ്ടാക്കാം. നേരമ്പോക്കുകാരിയായ നിർമ്മല 'ജടം ഇല്ലാത്ത' എന്നു കരുതിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞതാണ്. 'ഇല്ലാ അയ്യ്' എന്നായ് ബങ്കാളിഭാഷയിൽ ചവറു, കളം, മലം മുതലായ അർത്ഥങ്ങളെ ജനിപ്പിക്കുന്നു

ഗോ—നീ ജടവുമല്ലാ ഇല്ലാത്തതു (മലവും)അല്ലാ.

നിർമ്മല.—നീ വിദ്യാഭ്യാസമില്ലാത്തവളാകയാൽ വളരെക്കാലമായി വേരുന്നിപ്പോയിരിക്കുന്ന ചില ആചാരങ്ങളെ ശരിപ്പെടുത്തുന്നതു സാധ്യമല്ലാതെവന്നിരിക്കുന്നു.

[illegible]—(സ്വല്പക്ഷീണഭാവത്തോടു താടിയിൽ വിരൽവച്ചുകൊണ്ടു) ഞാൻ എവിടെപോകേണ്ടി. ഞാൻ സ്വല്പമെങ്കിലും എഴുതാനും വായിക്കാനും വശമില്ലാത്തവളായിപ്പോയി. അ. ആ. എന്നുകൂടി അറിയാൻപാടില്ലാതെപോയല്ലോ.

ഗോ—(പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി) നീ എങ്ങനെ എഴുതാനും വായിക്കാനും അഭ്യസിക്കും ഒരുവിധമുള്ള അന്ധവിശ്വാസം മനസ്സിൽ വേരുന്നിപ്പോയല്ലോ. ആ അറിവില്ലായ്മ നശിച്ചതിനുമേലേ മറ്റൊന്നു കായ്വും നടപ്പൊള്ളൂ. എഴുതാനും വായിക്കാനും അഭ്യസിച്ചുപോയാൽ ഉടൻ ഭർത്താവു പിരിഞ്ഞുപൊയ്ക്കളയുമെന്നു നിങ്ങൾ കരുതുന്നു. മിക്കവാറും സ്ത്രീകളുടെ അഭിപ്രായം ഇപ്രകാരംതന്നെ. ഈ അജ്ഞാനത്തെ ചുവടെ നശിപ്പിക്കുന്നതു എങ്ങനെ. അതിനു വിദ്യാഭ്യാസം. വിദ്യയില്ലാഞ്ഞാൽ ആ ഉച്ചാരം മാറുകില്ല. നിന്റെ ഭർത്താവും ഗുരുവും ഞാൻതന്നെ.

നിർ—ശരി വാസ്തവംതന്നെ. നിങ്ങൾ എനിക്കു ക. കാ. കി. കീ. എന്നുകൂടി പറഞ്ഞുതന്നിട്ടില്ലല്ലോ. ഗുരുവിനായി നമസ്കാരം.

ആദ്യത്തെ വാക്കിനെ ശരിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു വന്ദനംചെയ്യുന്നിന്ന ഭർത്താവിനെ നോക്കിയമാത്രയിൽത്തന്നെ എനിക്കു ചിരികലശലായിവന്നു. ഉറച്ചുചിരിച്ചാൽ അവർ അറിഞ്ഞുപോകുമെന്നുകരുതി ഉള്ളിനകത്തുതന്നെ ചിരിക്കേണ്ടിവന്നു. അതുകൊണ്ടു വയറുകലങ്ങിപ്പോയി. നിർമ്മല എഴുന്നേറ്റുനിന്നു തലകുലുക്കിയുംകൊണ്ടു—

അല്ലയോ ഗുരോ! രായുംപകലും ശിഷ്യയുടെ മുൻപും പിൻപും നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നാൽ താങ്കൾക്കു എങ്ങനെ ഗൌരവമുണ്ടാകും. കൊല്ലത്തിൽ ഒരുപ്രാവശ്യം വന്നാൽ എന്റെ കൈകളാൽ കഴിയുന്നടത്തോളം പാദശുശ്രൂഷചെയ്തു ഞാൻ താങ്കളെ സന്തോഷിപ്പിച്ചയക്കുമായിരുന്നു.

ഗോ—ഇനി ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ഞാൻ പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ലാ. നിനക്കു എപ്പോഴും കുട്ടികളിതന്നെ.

നിമ്മ— ഞാൻ എപ്പോഴും കുട്ടികളെപ്പോലെ കളിക്കുന്നുവോ? ഈ ശിവന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചാണ് ഇപ്രകാരം നടന്നുവരുന്നത്. ഇതിൽ എന്താണ് കളി?

ഗോ— നീ കുട്ടികളെപ്പോലെ കളിക്കുന്നതു് എനിക്കു സമ്മതംതന്നെ. എന്നാൽമാത്രവുമല്ല പ്രീതിയുംകൂടി ഉണ്ടാകുന്നു:

നിമ്മ— ഇതെന്തു്, നിങ്ങൾക്കു് എന്നിൽ പ്രീതിഇല്ലയൊ. എന്റെ കളിയിലാണൊ പ്രീതിവച്ചിരിക്കുന്നതു്. നിങ്ങളെ സന്തോഷപ്പെടുത്തുന്നതിനു എന്നേക്കൂടാതെ വേറെ ആരെയൊ ഏല്പിച്ചുതരുന്നതുപോലെയും എന്റെ കുട്ടിക്കളി എനിക്കു ചക്കളത്തിയെയും തോന്നുന്നുവല്ലൊ. ഇനി അതിനെ വിചാരിക്കുകയേ [illegible] ക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു. കളിയല്ലാ. സത്യമായും പറയുന്നതാണു്. കേൾക്കണം. പ്രഭാവതിയുടെ കല്യാണത്തെപ്പറ്റി എന്തുപറയുന്നു.

ഗോ— വാസ്തവമായി നിമ്മലകുമാരി അന്തയ്യുമിയാണു്; ഇപ്പോൾ എന്റെമനസ്സിൽ ഇരിക്കുന്നതിനെ അവർ പറഞ്ഞു. എന്നാൽ അവളുടെ ചോദ്യത്താൽ എന്റെമനസ്സു് ചലിക്കുന്നതിനു് ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതെങ്ങനെയെന്നാൽ ഒരു കുറ്റവുംചെയ്യാത്ത ഒരുത്തനിൽ കുലക്കുറ്റം ചുമത്തി വിചാരണകഴിഞ്ഞു ന്യായാധിപതി ജഡ്ജിമെന്റു പ്രസ്താവിക്കുന്നതിനെ കേൾക്കാൻ നില്ക്കുന്നവന്റെ ഹൃദയത്തിനു എത്രമാത്രം ചഞ്ചലമുണ്ടാകുമൊ അതുപോലെ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സമാധാനം കേൾക്കുന്നതിനായി നില്ക്കുന്ന എന്റെ ഹൃദയവും ചഞ്ചലപ്പെട്ടു.

ഗോ— (സാവധാനത്തിൽ) അവർക്കായിട്ടു നീ എന്തിനു ഇത്ര അവസരപ്പെടുന്നു.

നിമ്മ— എന്തു്, അവസരമൊ? ഇങ്ങനെ കാലസമ്പൂർണ്ണയായ നാനന്ദാവിനെ വീട്ടിൽ വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാമൊ. വിവാഹംചെയ്തുകഴിഞ്ഞാൽ എല്ലാ ആപത്തും നീങ്ങിപ്പോകുമല്ലൊ.

ഗോ— നീ അവളെ എത്ര പ്രീതിയോടുകൂടി പാലിച്ചുവരുന്നുവൊ അതെനിക്കറിയാം. അഞ്ചുവയസ്സുള്ള കുട്ടിയെ പതിനാലുവയസ്സുള്ള പെണ്ണാക്കിത്തീർത്തുവല്ലൊ.

നിമ്മ— ഇനി എത്രനാൾകാക്കും? എന്നാൽ സാധ്യമല്ലാ.

ഗോ— ഇത്ര ചെറുപ്രായത്തിൽ വിവാഹംചെയ്യിക്കുന്നതു യുക്തമായിട്ടുള്ളതല്ലാ. അതു യുക്തമാണൊ? നിനക്കെന്നു തോന്നുന്നു ആലോചിക്ക.

നിമ്മ— ഞാൻ ആലോചിച്ചുകഴിഞ്ഞു (തലവെട്ടിയുംകൊണ്ടു ദീപ്തമായി) അതെ. നന്നൊ. ഇല്ലാ. ഇതുപോലെയുള്ള സോദരിയെ വിവാഹംചെയ്യാകൊടുക്കാതെ വീട്ടിൽ വച്ചിരിക്കുന്നവരല്ലൊ. നിങ്ങൾക്കു നല്ലപേരുകിട്ടും. അതിനെകേട്ടു എനിക്കും സന്തോഷപ്പെടാം.

ഗോ— ഇപ്പോൾനോക്കു. നീ എന്റെ ഭാര്യയാണു്. എന്നാലും നമ്മുടെ രണ്ടുപേരുടേയും മനസ്സു് ഒരേവിധത്തിൽ യോജിച്ചിരിക്കുന്നി

ല്ലാ. പോത്തു് ഒരുദ്യോഗത്തേക്കു് വലിക്കുകയാണെങ്കിൽ കാള മറെറാരു ഉദ്യോഗത്തേക്കു് വലിക്കുന്നു. എന്ന പഴഞ്ചൊല്ലുപോലെ ഇരിക്കുന്നു. ഞാൻ ഒരിക്കലും ബാല്യവിവാഹത്തെ സമ്മതിക്കുന്നതല്ലാ. എനിക്കു ഭയം എന്തെന്നാൽ നീ സമ്മതിച്ചില്ലെങ്കിൽ എനിക്കു മനോവേദനക്കിടയാകുമെന്നുള്ളതാണു്.

നിമ്മ—(ഭാവിഭാവത്തോടുകൂടി)ഇനി നിങ്ങളോടു് എന്നോടു് ഒന്നും തന്നെ പറയാൻപാടില്ലാ. മോടിക്കുന്നതായാൽ നമ്മുടെ പ്രീതിക്കു ഭേദം സംഭവിക്കും.

ഗോ—ഞാൻ യുക്തിവാക്കുകളാൽ എല്ലാവരേയും ജയിച്ചുകളയും. എന്നാൽ നീ ചിരിച്ചുചിരിച്ചു സംസാരിക്കുമ്പോൾ നിന്നോടു് എന്റെ യുക്തി ഒന്നും തോന്നുന്നില്ലാ.

നിമ്മ—അതുപോകട്ടെ ഇപ്പോൾ എങ്ങനെ തീർച്ചയാക്കി.

ഗോ—എന്തിനേപ്പറ്റി.

നിമ്മ—പ്രഭാവതിയുടെ വിവാഹത്തെപ്പറ്റി. ഇപ്പോൾ അവൾക്കു വിവാഹംകഴിച്ചു വയ്ക്കാഞ്ഞാൽ അവൾ തന്നെ സ്വയംവരം ചെയ്തുകൊള്ളും.

നിമ്മല പറഞ്ഞതിനെ കേട്ടമാത്രയിൽ എനിക്കുണ്ടായ ആനന്ദത്തിനു അതിരില്ലായിരുന്നു.

ഗോ—പ്രഭാവതിക്കു തക്കതായ വരനെ ഞാൻ അന്വേഷിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരിക്കുന്നു. ലഭിക്കാഞ്ഞാൽ വിവാഹംചെയ്യിക്കുന്നതു എങ്ങിനെ.?

ഗോപിനാഥന്റെ വാക്കുകളം കേട്ടമാത്രയിൽതന്നെ എന്റെ ജീവൻപോയതുപോലെ ആയി. പിന്നെ ക്ഷണനേരംപോലും അവിടെ നില്ക്കുന്നതിനു ഇഷ്ടമുണ്ടായതേയില്ലാ.

൩ാം അദ്ധ്യായം.

മറെറാരുദിവസം അതുപോലെ ദമ്പതിമാർ രണ്ടുപേരും ഏകാന്തമായി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അവരുടെ വാക്കുകളെ കേൾക്കുന്നതിനു എനിക്കു ഇഷ്ടമുണ്ടായില്ലാ. എന്നാലും അവരുടെ സല്ലാപത്തിനിടയിൽ പ്രഭാവതിയുടെ മനോഗതി നിങ്ങളും അറിഞ്ഞില്ലല്ലൊ. എന്നു നിമ്മലപറഞ്ഞതു ശ്രോത്രത്തിൽ പെട്ടതിനാൽ മനസ്സുനുവദിക്കാതെ മുമ്പിലത്തെപ്പോലെ മറഞ്ഞുനിന്നു കേട്ടുതുടങ്ങി.

അതുകൊണ്ടും എന്റെ കാതിൽകേട്ടതു് നിമ്മലയുടെ ശബ്ദംതന്നെ.

മുമ്പിലത്തെപ്പോലെ കളിവാക്കുകൾ ഒന്നുംതന്നെ ഇല്ലായിരുന്നു. എല്ലാം കണിശമായിട്ടാണ് പറഞ്ഞത്. വർത്തമാനം നന്നായി കേൾക്കാത്തക്കവിധത്തിൽ ഞാൻ ഒന്നുരണ്ടടി അടുത്തുനിന്നു. നിർമ്മലയുടെ വാക്കുകൾക്ക് ഗോപീനാഥൻ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. പ്രഭാവതി ഇനിയും ചെറിയകുട്ടിയാണ്, നിന്റെ വിചാരമൊക്കെ പിശകാണ്.

നിർമ്മ—നിങ്ങൾ അനേകം പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കുന്നതുകൊണ്ടുമാത്രം വിദ്വാനാകയില്ല. കുറേദിവസം എന്നോടുകൂടി വായിച്ചാൽ അതൊക്കെ അറിയുവാൻ താണ്.

ഗോ—നിന്റെ വാക്കുകളുടെ അർത്ഥം ഒന്നും എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ല.

നിർമ്മ—അതെല്ലാം അറിയിക്കുന്നതിന് ഇതു കോളേജ് വിദ്യയല്ല. ഞാൻ എന്തുസംഗതിയെപ്പറ്റി ഭയപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നുവൊ. അതുതന്നെ ഇപ്പോൾ നേരിട്ടിരിക്കുന്നു.

ഗോ—നിനക്ക് ഈ സംശയം ഉണ്ടാകുവാൻ സംഗതി എന്താണെന്ന് എന്നോടു സ്പഷ്ടമായി പറയുക.

നിർമ്മ—അതൊക്കെ അങ്ങനെപറയുന്നതിനു സാദ്ധ്യമാണൊ. പ്രഭാവതിയുടെ ഇംഗിതങ്ങളിൽ ദൃഷ്ടിവച്ചാൽ അറിഞ്ഞുകൂടയോ. ഇനി താമസിക്കുന്നതു യുക്തമല്ല. ബാല്യവിവാഹം ബാല്യവിവാഹം എന്നുപറഞ്ഞു അവസാനം ഏതൊ അനർത്ഥത്തിനു ഇടയുണ്ടാകുമെന്നാണ് തോന്നുന്നതു്.

ഗോ—ഞാൻ ആലോചിക്കാതെ പറഞ്ഞതല്ലാ. പെൺകുഞ്ഞുങ്ങൾക്കു നല്ല വിദ്യാഭ്യാസം ഇല്ലാതെപോയാൽ അവരെക്കൊണ്ടു വിവാഹംനടത്തിക്കുന്നതു വളരെ കഷ്ടതയാണ്. നിങ്ങളുടെ ഹൃദയം ശാലം ഇല്ലാത്തതാണ്. മഹത്തായബുദ്ധിയുള്ള അതിൽ സ്ഥലംഇല്ലാ. അതിനാൽ നിങ്ങൾ നല്ലതിനെ എല്ലാം ചീത്തയായിനൊക്കുന്നു.

നിർമ്മ—(മുമ്പിലത്തെപ്പോലെ സാമർത്ഥ്യത്തോടുകൂടി പറയാതെ അവ്യക്തമായി) എന്നാൽ നിങ്ങൾ പെരുതായ ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിനെപ്പറ്റി നയനശ്രോത്രങ്ങളെപ്പൊത്തിക്കൊണ്ട് പ്രാചീനസമാജക്കാരെപ്പോലെ പ്രാർത്ഥനചെയ്തുകൊള്ളുവിൻ. നിങ്ങളുടെ വിശാലമേറിയ ഹൃദയത്തെപ്പറ്റി ഞാൻ മുപ്പത്തുമുക്കോടി ദേവതകൾക്കും പൂജചെയ്യാം.

ഗോ—എന്തു്? ഞാൻ ബ്രഹ്മസമാജത്തിൽചേർന്നവനാണെന്നുവിചാരിക്കപ്പെട്ടുന്നുവോ അങ്ങനെയല്ലാ. ഞാൻ ശുദ്ധനായഹിന്ദുവാണ്.

നിർമ്മ—(ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) അല്ലയോഹിന്ദുവിതാംകൂർ ഹിന്ദുവാണെന്നുപറകയും ചെയ്യുന്നു. ഹിന്ദുക്കളുടെധർമ്മങ്ങളെ സ്വീകരിക്കുന്നതുമില്ലാ. പെൺകുട്ടികൾക്കു വിവാഹം ചെയ്യിക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ ഹിന്ദുവായിരിക്കുന്നുവോ? അതല്ല ആവശ്യമുള്ളപ്പോൾ ഹിന്ദുവാകുന്നു

വോ? കൊള്ളാം. ഹിന്ദുമഹാനായുള്ളോരു പതിനാലുവസ്സുള്ള സഹോദരിക്കു വിവാഹം ചെയ്യുവയ്യാൻപാടില്ലയോ?

ഗോപീ—നീ വലിയവാക്കുകാരിയാണ്. നിന്റെവാക്കുകളാൽ എനിക്കുകോപം ഉണ്ടാകുന്നില്ല. തക്കതായവരനെ ലഭിച്ചാലുടൻതന്നെ വിവാഹം നടത്തിക്കളയാമെന്നുമുൻപുതന്നെപറഞ്ഞില്ലെ.

നിമ്മ—വരനെ അന്വേഷണംചെയ്യേണ്ടശ്രമം നിങ്ങൾക്കുവേണ്ട. വിവാഹത്തിനു ഒരു മുഹൂർത്തംമാത്രം നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടാൽ നിങ്ങൾക്കുവിചാരമില്ലാതെഇരിക്കാം.

ഗോപീ—(ആശ്ചര്യത്തോടു) നിന്റെവാക്കുകളുടെ താല്പര്യംതീരെമനസ്സിലാകുന്നില്ലല്ലൊ.

ഞാൻ അവരെനോക്കിക്കൊണ്ടുതന്നെഇരിക്കുന്നു. ഗൌരവത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചു കളിസന്തോഷത്തെനിമ്മലസ്ഥികരിച്ചിരിക്കുന്നതായിഎനിക്കുതോന്നപ്പെട്ടു.

നിമ്മ—(അതിനുതക്കചിരിയോടും) ഇനിതാമസംവരുത്തിയാൽ പ്രഭാവതി സ്വയംബരം ചെയ്യുകൊള്ളുന്നതാണെന്നു ഞാൻ മുമ്പേതന്നെപറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ.

ഗോപീ—അതുംഅത്ഥമാകുന്നില്ലല്ലൊ.

നിമ്മ—(പുഞ്ചിരിയോടുകൂടിതലതിരിച്ചുകൊണ്ടു) ദിവസങ്ങൾകഴിയുന്തോറുംഅത്ഥമായിവരുംഇതൊക്കെയും പഠിക്കാത്തവരുടെഅത്ഥമാണ്. വിഭ്രാന്മാക്ക് ഇതൊക്കെ വെറുതെ അത്ഥമാകുമോ?

ഗോപീ—ദയവുചെയ്തു ഇതൊക്കെവിവരിച്ചുപറയുക.

നിമ്മ—(വളരെചൊടിയോടു) പ്രഭാവതിതനിക്കുഭർത്താവിനെതാൻതന്നെനോക്കിയിരിക്കുന്നു. അവൾ ഒരു പുരുഷനെസ്നേഹിക്കുന്നു.

നിമ്മലപറഞ്ഞവാക്കുകളെകേട്ടമാത്രയിൽ എന്റെനെഞ്ചുപടപടഎന്നുമിടിക്കുവാൻതുടങ്ങി. ഗോപീനാഥന്റെ മുഖത്തെതൊൻമറച്ചുവാനിടയായി. അതിൽ ആശ്ചര്യംതോന്നത്തക്ക ചിഹ്നങ്ങൾധാരാളംകാണപ്പെട്ടു.

ഗോപീ—അതെന്തു് അവൾ ആരെസ്നേഹിക്കുന്നു?

ഞാൻമുമ്പിലത്തതിലധികമായ് ഞെട്ടുങ്ങി.

നിമ്മ—വേറെആരേയുംഅല്ലാ നമ്മുടെ നരേന്ദ്രനാഥനെതന്നെ.

എനിക്കുനില്ക്കുന്നതിനു സാധ്യമല്ലാതായിപ്പോയി. തറയിൽഇരുന്നു പ്രഭ എന്നെവീക്ഷിക്കുന്നതായി കരുതിയിരുന്നു് സത്യമായിപ്പോയി. വളരെനേരംവരെ എന്റെ ചെവിയിൽവേറെയാതൊരുവർത്തമാനവും കേട്ടതേഇല്ല. പതുക്കെപ്പതുക്കെ എഴുനേറ്റുനിന്ന ഗോപീനാഥന്റെ മുഖത്തേയ്ക്കുനോക്കി. അപ്പോൾ എനിക്കുഭയംതോന്നി. കുറെശ്വാസിച്ചുടൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെരു നെടുവീർപ്പുംകേൾക്കപ്പെട്ടു.

ഗോപീ—പ്രഭാവതി ഇനിയും ചെറിയകുട്ടിയാണ്. ഇക്കാര്യത്തി

ൽഅവളുടെ ഇഷ്ടംപോലെ നടക്കുന്നതിനു് ഇടകൊടുക്കരുതു്. നരേന്ദ്രനിൽ എനിക്കു കരുണയുണ്ടു്. എന്നിരുന്നാലും നമ്മുടെ പ്രഭാവതിയെ അവനു് വിവാഹംചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതല്ല. ഒരുപക്ഷേ നിപറയുന്നതുസത്യമാണെങ്കിൽ ഈമാസത്തിൽതന്നെ വേറെവരനെത്തിരക്കി വിവാഹം ചെയ്യിച്ചുകളയാം.

ഇതിനെകേട്ടപ്പോൾ എനിയുണ്ടായ മനോവ്യഥ എങ്ങിനെയാണെന്നു തന്നാൽ അറിവാൻപാടില്ലാത്ത ഞാൻ എങ്ങിനെയാണെനിക്കുള്ളോടുപറയേണ്ടതു്. നിർമ്മലയുടെ ഇതുകേട്ടമാത്രയിൽതന്നെ കണ്ണുകളിൽ ജലംനിറഞ്ഞു.

നിർമ്മ—അങ്ങനെചെയ്യുന്ന വിവാഹത്തിനാൽ പ്രഭാവതിക്കു സുഖമുണ്ടാകുന്നതല്ല.

അവളുടെ വാക്കുകളെക്കേട്ടു ഗോപിനാഥൻ വേറെയോടുക്രുടി സ്വല്പം ആലോചിച്ചിട്ടു്.

ഗോപി—നിർമ്മലെ! നിന്റെവാക്കുകളെ എങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കും? പ്രഭാവതിയോ ചെറിയകുട്ടി. നരേന്ദ്രൻ അവൾക്കു പാഠംപറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നവൻ. പഠിപ്പിക്കുന്നവനിൽ ഭക്തിയോ വിശ്വാസമോ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതായാൽ അതു് ആശ്ചര്യമാണെന്നു ഗണിക്കാമോ?

നിർമ്മ—അവൾ ഭക്തിവിശ്വാസങ്ങളെ കാണിക്കുന്നില്ലഎന്നുള്ളതുകൊണ്ടാണു് ഈ സംശയം എന്നിൽ ജനിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

ഗോപി—ഇതു് ഒരുപുതിയ ഗണിതമാണു്. ഇരിക്കട്ടെ നീപറയുന്നസത്യമാണെങ്കിൽ നമ്മുടെ പ്രഭാവതിക്കു കഴിയുന്നവേഗത്തിൽ വിവാഹംനടത്തിക്കേണ്ടതാണു്.

നിർമ്മ—ആലോചിക്കാനെന്ത്? അതുസത്യംതന്നെ.

ഗോപി—കൊള്ളാം അതിലേക്കു വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾവേഗംചെയ്യാം. ഇപ്പോൾ വരനെലഭിക്കുന്നതായാൽ ഇപ്പോൾതന്നെ വിവാഹംനടത്തിക്കാം.

നിർമ്മ—മറുവരനെ അന്വേഷിക്കുന്നതു് കഷ്ടമാണു്. വേണ്ട;നരേന്ദ്രനുതന്നെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കണം. ബാല്യത്തുതു് സംബന്ധംചെയ്തുകൊടുത്താൽ രുചിയോടുക്രുടിയഭക്ഷണങ്ങളും മറ്റും കിട്ടുമെന്നാശിച്ചിരുന്നു. നമുക്കതുഭാഗ്യമെവിടെ?

ഗോപി—നമ്മുടെ പ്രഭാവതിയെ നരേന്ദ്രനോ വിവാഹംചെയ്തുകൊടുക്കേണ്ടതു്? നിനക്കു ഭ്രാന്തുപിടിച്ചിരിക്കുന്നുവോ എന്തു്?

നിർമ്മ—എന്തുകൊണ്ടു പാടില്ല? അവൻ നമ്മുടെജാതി. നമ്മുടെ വീട്ടിൽ വളർന്നവൻ; ഇളംപ്രായം; നല്ല സുന്ദരൻ.

ഗോപി—ഞാൻ ആളുകളുടെ മുഖത്തു് എങ്ങിനെ നോക്കും. പ്രഭാവതിയുടെ വിവാഹത്തിലേക്കു ൨൦൦൦-രൂപാ ചിലവുചെയ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു.

നിമ്മ—ഇതുകല്യാണത്തിനാണ് ൨൦൦൦-രൂപാ ചിലവുചെയ്യണ്ടതു്.

ഗോ—(കുറെ വെറുപ്പോടെ) എപ്പോഴും കള്ളിവാക്കുകളെ സംസാരിക്കുന്നുള്ളുവെല്ലോ.

നിമ്മ—(വാടിയമുഖത്തോടു) കള്ളിവാക്കുമല്ല രഹസ്യവുമല്ല പ്രഭാവതിയെപ്പോലെ നരേന്ദ്രനേയും ഞാൻ പാടിച്ചുവരുന്നു. രണ്ടുപേരും എന്റെ പ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിച്ചിരിക്കുന്നവരുംതന്നെ. അവർ രണ്ടുപേരും പരസ്പരംസ്നേഹിച്ചുവരുന്നു. വേറെ ഉത്സാഹം ചെയ്യുന്നതായാൽ ഏതെങ്കിലും നഷ്ടങ്ങൾക്കു ഇടയാകും.

ഗോപി—(കുറച്ചുകോപത്തോടെ) എന്ത്? നരേന്ദ്രൻ പ്രഭാവതിയിൽ ആഗ്രഹപ്പെടുന്നുവോ?

നിമ്മ—അഴകായിരുന്നാൽ എല്ലാപേരും ആഗ്രഹിക്കുന്നതു് സ്വഭാവംതന്നെ. പാശം ഉണ്ടെങ്കിൽ ആശയും ഉണ്ടാകുന്നു.

നിമ്മലകുമാരി ഏതൊ ഒരു ദേവതയാണെന്നും, ഏതോശാപത്താൽ ഭൂമിയിൽവന്നുജനിച്ചിരിക്കുന്നതായും ഞാൻ വിചാരിച്ചു, ഗോപീനാഥൻ അവളുടെ വാക്കുകൾക്കു സമാധാനംപറയാതെവളരെനേരം എന്തോആലോചിച്ചുംകൊണ്ടിരുന്ന ഒടുവിൽ.

ഗോ—എന്റെജീവനുള്ളുവരെ പ്രഭാവതിയെ നരേന്ദ്രനായിവിവാഹം ചെയ്യുകൊടുക്കുന്നതല്ല.

നിമ്മ—അങ്ങിനെയാണോ? എങ്ങനെയെങ്കിലും പ്രഭാവതിസുഖത്തോടിരിക്കട്ടെ.

ഇതുവാക്കുപറഞ്ഞപ്പോൾ നിമ്മലയുടെ നയനങ്ങളിൽനിന്നും മുത്തിനുതുല്യമായിരണ്ടുമൂന്നുതുള്ളികണ്ണുനീർപൊഴിഞ്ഞു. ഇങ്ങനെഅവരുടെ കണ്ണുകളിൽ ജലംനിറഞ്ഞുപൊഴിഞ്ഞതു ഞാൻ ഒരുകാലത്തും കണ്ടിട്ടില്ലാ.

൫ാം അദ്ധ്യായം

അടുത്തദിവസം രാവിലെ ഗോപീനാഥൻ എന്നെ വിളിപ്പിച്ചു. എനിക്കു ഭയവും ലജ്ജയുംജനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെമുമ്പിൽ എങ്ങനെയാണ് ചെന്നുനില്ക്കുന്നതെന്നു് വളരെനേരം ആലോചിച്ചു, ഒടുവിൽ മന്ദമന്ദംഅദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ ചെന്നുനിന്നു. അപ്പോൾ അവിടെ അദ്ദേഹം മാത്രമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. എനിക്കദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു നോക്കുന്നതിനൈര്യംവന്നില്ലാ. കിഴ്പോട്ടുനോക്കികൊണ്ടുനിന്നു. അപ്പോൾ എന്റെ ശരീരത്തിൽ ജീവൻഉണ്ടായിരുന്നുവൊഎ

ന്നും സംശയമാണു്. കുറേനേരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ നരേന്ദ്രാ! പ്രഭാവതിക്കു് ഇപ്പോൾ വിവാഹം ചെയ്യിക്കാമോ പാടില്ലയോ. ഇതിനേപ്പറ്റി ആലോചിക്കുന്നതിലേയ്ക്കാണു് ഇപ്പോൾ നിന്നെ ഇവിടെ വരുത്തിയതു്. ഈ വിഷയത്തിൽ നിന്റെ അഭിപ്രായം എങ്ങിനെ? എന്നു ഗോപീനാഥൻ എന്നോടു ചോദിച്ചു.

ഈ ചോദ്യംകേട്ടഉടൻഞാൻ ഒന്നുംപറയാതെ കുറേനേരം നിന്നു സല്പം ആലോചിച്ചതിന്റെശേഷം ഇതു വിവാഹത്തിനുതക്കസമയമല്ലാത്തതെന്നു്? എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു.

ഞാൻ പോരുന്നതിനുമുമ്പു് ഒരിക്കൽകൂടി എന്നെ നോക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. ഞാൻ തലതാഴ്ത്തി. അദ്ദേഹത്തിനെ നോക്കുന്നതിനു എനിക്കു് അപ്പോൾ തിരുമെയ്യും ഉണ്ടായില്ല. നിന്റെ അറിവിലുപെട്ടിടത്തോളം അവർക്കു തക്ക വരൻ എവിടെ എങ്കിലും ഉണ്ടോ എന്നു വീണ്ടും ഗോപീനാഥൻ എന്നോടു ചോദിച്ചു. ഇതിനു സമാധാനം പറയാൻ എനിക്കു സാമർത്ഥ്യമുണ്ടായില്ല. അവസാനം എന്തൊക്കയോ ആലോചിച്ചിട്ടു് അങ്ങിനെയുള്ള വരനെ ഞാൻഎങ്ങും കണ്ടതായി ഓർക്കുന്നില്ല എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ഗോപീനാഥൻ എന്നെ ക്രൂരമായി നോക്കുന്നതിനെയറിഞ്ഞു് താഴ്ത്തിയ തലയെ പൊക്കാതെതന്നെ നിന്നു. എവിടെങ്കിലും അന്വേഷിച്ചുനോക്കിതക്കതായ വരനെ സമ്പാദിച്ചു കൊടുക്കേണ്ടതായ ഭാരത്തെ വഹിക്കാൻനിന്നാൽ സാധ്യമാകുമോ? എന്നു് മൂന്നാമതും ഗോപീനാഥൻ എന്നോടു ചോദിച്ചു.

എന്നോടു ഉപകാരമുള്ള പോലുള്ളവരെ ചോദിക്കുന്നതു് പരീക്ഷാർത്ഥമാണെന്നു വിചാരിച്ചു. നമ്മുടെ ചാരിമുഖാന്തിരം അദ്ദേഹം എല്ലാ വിഷയങ്ങളും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തോടു് ഒന്നും മറച്ചുവയ്ക്കുന്നതു ശരിയല്ലെന്നു കരുതിയിട്ടു ആ ഭാരത്തെ വഹിക്കുന്നതിനു കഴിയില്ലാത്തവനായിരിക്കുന്നേ. എന്നാലും തൽക്കാലം ആജ്ഞാപിക്കയാണെങ്കിൽ പോരാൻ കഴികയില്ല എന്നു പറയുന്നവനല്ല ഞാൻ എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു.

ഗോ—(കുറെ ആലോചിച്ചിട്ടു്) നീ ബാല്യംമുതല്ക്കുള്ള പ്രഭാവതിയെ അറിയും; നിനക്കു് അവളോടു് പ്രേമം ഉണ്ടു്. അങ്ങനെയുള്ളപക്ഷം അവർക്കുതക്ക വരനെ അന്വേഷിച്ചുകൊടുക്കുന്ന ഭാരത്തെ മനസ്സാവഹിക്കുന്നതിനു കഴിയാത്തവനായിരിക്കുന്നേ. എന്നാലും തൽക്കാലം ആജ്ഞാപിക്കയാണെങ്കിൽ പോരാൻ കഴികയില്ല എന്നു പറയുന്നവനല്ല ഞാൻ എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു.

ഞാൻ (പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി) ഈ ഭാരത്തെ തൽക്കാലത്തെന്നു വഹിക്കുന്നതായാൽ നല്ലസംബന്ധം ലഭിക്കുന്നതാണു്.

ഗോ—ഐശ്വര്യവാന്റെ പുത്രനും വിദ്യാഭ്യാസം ഉള്ളവനും

യും ഇരിക്കുന്ന വരനു പ്രഭാവതിയെ വിവാഹംചെയ്തുകൊടുക്കണമെന്നാണു്, എന്റെ നിശ്ചയം

ഞാ—(മുമ്പും പിമ്പും നോക്കിയുംകൊണ്ടു്) താങ്കളുടെഅഭിപ്രായം എങ്ങിനേയോ അങ്ങിനെയുള്ള വരനെകിട്ടുന്നതിൽ സംശയിപ്പാനില്ലാ. വിദ്വാന്മാരും ധനവാന്മാരുമായപലരും പ്രഭാവതിയെവിവാഹംചെയ്യുന്നതിനുമനസ്സുള്ളവരായിരിക്കും.

ഗോ—(പുഞ്ചിരിയോടു) ഒരുസമയംപ്രഭാവതിനു ഒരുസുധുവായഒരുഭർത്താവിനെകൊടുക്കുന്നതായാലോ?

ഞാൻ (ഉടനെ) അതുതാങ്കളുടെ ഇഷ്ടം. താങ്കൾക്കിഷ്ടമുണ്ടെങ്കിൽ അങ്ങിനെയും ആവാം. എന്നാൽ അത്രഭാഗ്യമുള്ളതായ ഒരു ഭർത്താവു ഈ ഭൂമിയിൽ ജനിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു് സംശയിക്കുന്നു.

ഗോ—പ്രഭാവതിയെ നിനക്കുതന്നെ വിവാഹം ചെയ്തുതരുന്നതായാലോ?

എന്റെ ഉള്ളിൽഇങ്ങനെവിചാരിച്ചു. 'നിമ്മലകുമാരി എത്രയെങ്കിലും പറഞ്ഞിട്ടും അദ്ദേഹത്തിനു എനിക്കു പ്രഭാവതിയെ തരുന്നതിനു സമ്മതമുണ്ടെങ്കിലും ഇഷ്ടമില്ലായിരുന്നുവെന്നുള്ളതു് അനുഭവത്തിൽതന്നെ അറിഞ്ഞതാണു്. അങ്ങനെ ഇരിക്കെ ഈ യോഗ്യത്തിനുള്ള അവകാശംഎനിക്കു്? സ്വപ്നമാണോ? അല്ലാ എന്നാൽ അദ്ദേഹംഎന്നെപരിഹസിക്കുന്നായിരിക്കുംചോദിച്ചതായിരിക്കും. പ്രഭാവതിയെവീക്ഷിച്ചതിനു ശിക്ഷയായിരിക്കും പരിഹാസംകൊണ്ടുവരപ്പെട്ടതായിരിക്കണം. ഞാൻ അവളെവീക്ഷിച്ചതുസത്യമാണെങ്കിലും ഞങ്ങൾതമ്മിൽ വിവാഹത്തെക്കുറിച്ചു യാതൊരുപ്രകാരത്തിലുംസംഭാഷണമുണ്ടായിട്ടില്ലാ. വൃഥാഅപഖ്യാതി സംഭവിപ്പാനുണ്ടാകുന്നതിനാണു ഈ ചോദ്യംചോദിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നുതോന്നുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെമനോഗതി എങ്ങിനേയോ അറിയുക്കൂടിയാ.'

ഞാൻ ഇപ്രകാരംവിചാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കെ ഗോപീനാഥൻവീണ്ടും ഇപ്രകാരം ചോദിച്ചു. എന്റെ ചോദ്യത്തിനെന്താണു് സമാധാനംപറയാത്തതു്? എനിക്കുസഹിക്കാൻപാടില്ലാത്തസങ്കടമുണ്ടായി കണ്ണുകളിൽ ധാരധാരയായിജലംനിറഞ്ഞു കരഞ്ഞുംകൊണ്ടു് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു.

ഞാൻ—ഈ ഞാൻ അഗതിയാണു്. താങ്കളുടെ കരുണയാൽഇതേവരെവളർന്നു. ഈ ഭൂമണ്ഡലത്തിൽ താങ്കൾകഴിഞ്ഞുമറ്റാരുംതന്നെ എനിക്കില്ലാ.എന്റെ അമ്മയും അച്ഛനും താങ്കൾതന്നെ. ഈ അവസ്ഥയാൽതാങ്കൾക്കു എന്നെപരിഹസിക്കാമോ?

എന്റെ മനോഗതിയെ കണ്ടു ഗോപീനാഥൻ വളരെ വ്യസനിച്ചിട്ടു എന്നെ ഇപ്രകാരം സമാധാനപ്പെടുത്തി. ഞാൻപരിഹസിച്ചില്ലാ. നീ കൊച്ചുകുട്ടികളെപ്പോലെ കരയുന്നതെന്തിനു?

ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളെ കേട്ട് മുഖത്തു നോക്കി കൊണ്ടു നിന്നു. ഞാൻ തിരിഞ്ഞ ഉടൻ സ്വപ്നമാണൊ ഇതു് എന്നു തോന്നുംവിധം ഗോപീനാഥൻ പ്രഭാവതിയെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊള്ളുന്നതിനു നിനക്കു സമ്മതമാണോ എന്നു എന്നോടു വീണ്ടും ചോദിച്ചു.

എനിക്കു് അതിനെന്തു സമാധാനം പറയാം. മനുഷ്യരുടെ അപേക്ഷപോലെ ഒക്കെ സാധിക്കുന്നതാണൊ എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു.

ഗോ—പ്രഭാവതിയെ ഭാര്യയായി കിട്ടിയാൽ നിനക്കു സുഖമായിരിക്കാമോ?

ഈ വാക്കു കേട്ടമാത്രയിൽ ഞാൻ ഈ ഭൂമി ഒട്ടുക്കു് എനിക്കു ചക്രവത്തിസ്ഥാനം കിട്ടുന്നതായാലും ഇതു സുഖമായി തീരുന്നതല്ലാ എന്നു പറഞ്ഞു.

ഈ വാക്കു് ഞാനറിയാതെ ബലാൽ എന്റെ നാക്കിൽനിന്നും വന്നുപോയതാണു്.

ഗോപീനാഥൻ കുറേനേരം മൌനമായിരുന്നതിന്റെശേഷം ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. നീ ഒരു കായ്യം ചെയ്യണം. മറ്റെല്ലാ വിഷയങ്ങളിലും നീ പ്രഭാവതിക്കു യോജിക്കുന്ന വരൻതന്നെയാണു്. എങ്കിലും നിന്നെപ്പോലെ ഉള്ള അഗതിക്കു പ്രഭാവതിയെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുന്നതിനു എനിക്കിഷ്ടമില്ലാ. നീ എങ്ങിനെയെങ്കിലും പതിനായിരംരൂപാ സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്നതായാൽ പ്രഭാവതിയെ നിനക്കു വിവാഹം ചെയ്തു തരുന്നതാണു്. എത്രനാൾകൊണ്ടു് അതുപായധനം സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടുവരാം പറയുക, എന്നു ചോദിച്ചു.

ഇതുവരെ അയപ്പോഴേക്കു് എന്റെ മനസ്സിനു സമാധാനം ഉണ്ടായിരുന്നാൽ അതിരറ്റോളംകൂടി താങ്കൾ എത്രനാൾ താമസിക്കുന്നതായി വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നുവോ അതിനെ ദയവുചെയ്തു അറിയിക്കണമെന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു.

ഗോ—ഇപ്പോൾമുതൽ ഒരു വർഷത്തെ അവകാശം തന്നിരിക്കുന്നു. പ്രഭാവതിക്കു പ്രായം ആയിപ്പോയി. അതിനാൽ ഒരു വർഷത്തിനുമേൽ ഒരു ദിവസംപോലും താമസിക്കാൻ പാടില്ല. ഒരു വർഷംകൊണ്ടു പതിനായിരംരൂപാ സമ്പാദിക്കാമോ.

ഇതു് ഒരു മനുഷ്യനാൽ സാധിക്കാത്ത കായ്യമല്ല. അതുകയാൽ എങ്ങിനേയും ഞാൻ സമ്പാദിക്കാം എന്നു ധൈര്യമായി മറുപടി പറഞ്ഞു.

ഗോ—കളവു ചതി മുതലായ നികൃഷ്ടതൊഴിലുകളാൽ സമ്പാദിക്കാൻ പാടില്ല.

അതുകാം എന്നെ തീണ്ടിയിട്ടേ ഇല്ല. രാപകൽ നല്ല രീതിയിൽ ശ്രമപ്പെട്ടു് അധ്വാനിച്ചു ഞാൻ പതിനായിരംരൂപാ സമ്പാദിക്കാം.

ആ പ്രയത്നത്താൽ എന്റെ ജീവൻ പോകുന്നതായാലും അതെനിക്കു സുഖമാണെന്നു കരുതുന്നു.

ഗോ—ഇനിയും കേൾക്കു. പ്രഭാവതിയെ മാത്രം ഞാൻ നിനക്കു തരുന്നതായി കരുതേണ്ട. അവളോടുകൂടി ഒരു പതിനായിരം രൂപാ സ്ത്രീധനമായും തരുന്നതാണു്.

പ്രഭാവതിയെ കിട്ടുന്നതായാൽ എനിക്കുണ്ടാകുന്ന സന്തോഷം ഒരു രാജ്യം തരുന്നതായാൽ കൂടി ഉണ്ടാകുന്നതല്ലാ എന്നു പറഞ്ഞു.

ഗോ—എന്റെ ഈ അഭിപ്രായത്തെ നീ ആദ്യമായിട്ടു പറഞ്ഞുകൂടാ. കയ്യുംകൊവന്നതിൽ പിന്നിട്ടുമാത്രമെ അതിനെ പ്രസ്താവിക്കാൻ പാടുള്ളു.

താങ്കൾ എന്നെ ആശീർവദിച്ചു അയച്ചാൽമതി. മറ്റൊന്നും ഞാൻതാങ്കളോടു അപേക്ഷിക്കുന്നില്ല.

ഗോ—എന്നാൽ നി മറ്റൊരു നിശ്ചയംകൂടി ചെയ്യേണ്ടകാര്യമുണ്ടു്. ആജ്ഞാപിച്ചാലും,

ഗോ—നിന്റെ ഉദ്ദേശം സാധ്യമാകാത്തപക്ഷം നീഇനി ഈ ദേശത്തേക്കു തിരിച്ചുവരാൻ പാടില്ല.

താങ്കൾഇങ്ങനെ ആജ്ഞാപിക്കാത്തപക്ഷവും എന്റെനിശ്ചയം അപ്രകാരംതന്നെയായിരുന്നു.

ഗോ—ഇന്നുമിഥുനം ഛന്ദ-, അടുത്തമിഥുനം ഛന്ദ- ഉദയം ആകുന്നതുവരെകാത്തിരിക്കേണ്ടതാണു്.

താങ്കൾചെയ്യുന്ന ഈഅനുഗ്രഹത്തിനായിഞാൻ വളരെകാലം നന്ദിസൂചിപ്പിക്കുന്നതിനു് കടമപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്നു എന്റെനന്ദിയെ അറിയിച്ചു.

ഗോ—നിന്റെ നന്ദിയെ ഇപ്പോൾ അറിയിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. അങ്ങിനെ കാണിക്കണമെന്നുണ്ടെങ്കിലും 'ആയതു സ്വീകരിക്കേണ്ടവൻ എന്റെ ഭായ്യനാണു്. അവളുടെ അപേക്ഷപ്രകാരമാണു് ഞാൻ ഇപ്രകാരം ഏർപ്പാടുചെയ്യുന്നതിനിടയായതു്.

ഞാൻ നിർമ്മലകുമാരിനെ മനസ്സുകൊണ്ടു അനേകം പ്രാവശ്യം വന്ദനംചെയ്തു. ഗോപിനാഥന്റെ കല്ലുപോലുള്ള ഹൃദയത്തെ ഇളക്കിയതു് അവരുടെ കണ്ണുകളിൽ നിന്നും പുറപ്പെട്ട ജലബിന്ദുക്കളാണെന്നു അറിഞ്ഞു് ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടു് അനുഗ്രഹവും വാങ്ങി പുറത്തേക്കുവന്നു.

൫ാംഅദ്ധ്യായം.

അതിനുമേൽ ഒരുനിമിഷം പോലും താമസംവരുത്താതെ പണംസമ്പാദിക്കുന്നതിനായി പുറപ്പെടണമെന്നുനിശ്ചയിച്ചു തിരിക്കുന്നതിനുമുമ്പായി പ്രഭാവതിയെ കാണാതേയും അവളോടു പറയാതേയും പുറപ്പെടുന്നതിന് എങ്ങിനെ സാധിപ്പെട്ടും. ഈസമയത്തു് അവളുടെവായിൽനിന്നും ഒരുവാക്കു കേട്ടുകൊണ്ടു പോകുന്നതായാൽ ഒന്നിനു നൂറുമടങ്ങു ഫലമുണ്ടാകും. അതുകയാൽ ഒരുവർഷംകൊണ്ടു് പതിനായിരത്തിൽ കൂടുതലായും സമ്പാദിക്കാമെന്ന ധൈര്യവുംഉണ്ടായിട്ടു് അവളെ കാണുന്നതിനു സമയം കിട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ മയാത്രപിണിയായ നിർമ്മലകുമാരി എന്റെ മുമ്പിൽവന്നുനിന്നു. ഞാൻഅവരെ ജ്യേഷ്ഠത്തി എന്നുവിളിക്കയുണ്ടു് പതിവു്. അതുപോലെ അവരെ "ജ്യേഷ്ഠത്തിഞാൻ" എന്നുപറഞ്ഞപ്പോൾ അവർ നരേന്ദ്രാ നീ ഉദ്യോഗം സമ്പാദിക്കുന്നതിനായി കല്ക്കത്തായിലേക്കു പോകുന്നുവോ എന്നുചോദിച്ചു.

പോകേണ്ടസ്ഥലം ഏതാണെന്നു എനിക്കുതന്നെതോന്നാതെ ഇരിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ ചോദ്യത്തിൽതന്നെ ഒരു നിവൃത്തിയുണ്ടായി. ജ്യേഷ്ഠത്തി! ഞാൻ ഉദ്യോഗത്തിനായിപോകുന്നു. എന്നാൽ പോകേണ്ടസ്ഥലം ഇന്നതാണെന്നു നിശ്ചയപ്പെട്ടുത്തീട്ടില്ല. എന്നുപറഞ്ഞു.

നിർമ്മ—നീഎനിക്കുഒരുപകാരം ചെയ്യുമോ?

ഞാൻ—എന്തുപകാരംചെയ്യണം.

നിർമ്മ—(കയ്യിൽ ഇരിക്കുന്നതായ ഒരുചെറിയപെട്ടിയെ കാണിച്ചിട്ടു്) ഇതിൽ ഇരിക്കുന്നതായ ആഭരണങ്ങളെ വിറ്റുതരണം.

അവളുടെ ആഭരണങ്ങളെല്ലാം അതിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതുമുഴുവനും വില്ക്കണമെന്നു അവർ പറഞ്ഞതിന്റെ കാരണം എന്താണെന്നു എനിക്കു അപ്പോൾ അറിയാൻപാടില്ലായിരുന്നു.

അതിനാൽഇതൊക്കെയും വില്ക്കുന്നതെന്തിനാണെന്നുഞാൻചോദിച്ചതിനു അവർ ആഭരണങ്ങളെ ധരിക്കുന്നതിനു എനിക്കിഷ്ടമില്ലാ, വ്യർത്ഥഭാരമായിതോന്നുന്നുവെന്നുപറഞ്ഞു.

അവരുടെ സ്വഭാവം എനിക്കുനല്ലതിനുള്ളതും അറിയാവുന്നതാണു്. പിന്നെ അവരുടെ അഭിപ്രായവും ഒരുപ്രീതിയിൽ ഞാൻഅറിഞ്ഞു: ആഭരണങ്ങളെ ധരിക്കുന്നതിനു ഇഷ്ടമില്ലാഎന്നുപറയുന്നതുവിശ്വസിക്കത്തക്കതല്ലാ. സ്ത്രീകൾ മനസ്സോടുകൂടിഒരിക്കലും അങ്ങിനെപറയുന്നതല്ലാ. രഹസ്യമായിപ്രയോഗിച്ചുൽകൊള്ളാം.

നിർമ്മ—ഇവർകരം അത്രനന്നല്ലാ അതാണു് വാസ്തവം

ജ്യേഷ്ഠനോടുപറഞ്ഞാൽ നല്ലതായിട്ടു ഉണ്ടാക്കിച്ചുതരുമല്ലോ പിന്നെഞാൻ എന്തിനായിട്ടുവില്ക്കണം.

സ്ത്രീകളം എല്ലാസംഗതികളേയും പുരുഷന്മാരോടുപറയുന്നതാണൊ? നിന്നെഎന്റെ ഉദരത്തിൽ ജനിച്ചകുട്ടിയെപോലെ കരുതിഇരിക്കുന്നതിനാൽ നിന്നോടുഇപ്രകാരംപറഞ്ഞതാണു്.

നിങ്ങൾക്കു് ഏതുവിധത്തിലുള്ള ആഭരണങ്ങളിലാണു് ഇഷ്ടം എന്നു് ഞാൻ അറിയുന്നതെങ്ങനെ,

നിർമ്മ—ഇപ്പോൾ നീ വെറെ ആഭരണങ്ങൾതീർപ്പിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലാ. ഇതൊക്കയും പിറുകളഞ്ഞാൽമതി.

അങ്ങിനെആണെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ എന്തിനായിട്ടുവിളിച്ചു.?

നിർമ്മ—എനിക്കുരൂപാവേണം.

രൂപാഎന്തിനു്?

നിർമ്മ—രൂപാഎനിക്കു് ഇപ്പോൾ വേണ്ടാനിന്റെകൈവശംതന്നെഇരിക്കട്ടെ. എനിക്കു ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ വാങ്ങിക്കൊള്ളാം.

ഈവാക്കുകേട്ടപ്പോൾ എനിക്കു അവരുടെ അഭിപ്രായം നല്ലതിനണ്ണം മനസ്സിലായി. ആ ആഭരണങ്ങളം മുഴുവനും വിലപ്പെട്ടനതായാൽ പതിനാലായിരം രൂപാകിട്ടുന്നതാണു്.

ഞാൻ—അതുയുംപണം ഞാൻവച്ചുസൂക്ഷിക്കുന്നതെങ്ങിനെ? അതു എന്റെ പക്കൽനിന്നുപോയിപ്പോയാൽ നിങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെടുമ്പോൾ തരുന്നതെങ്ങിനെ?

ഇപ്രകാരം ഞാൻപറഞ്ഞതിനെകേട്ടു അവരുടെ മുഖംമുമ്പിലത്തേക്കാളും അധികം മ്ലാനമായികാണപ്പെട്ടു.

നിർമ്മ—അതുപണം ഞാൻഒരിക്കലും നിന്നോടുചോദിക്കുന്നതല്ലാ, നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം അറിഞ്ഞു ഞാൻ അതിനു സമ്മതിക്കുന്നതല്ലാ (അവരുടെമുഖം ഉടനെവാടിപ്പോയി)

നിർമ്മ—(ആഭരണവാട്ടു)—എന്തു്?

ഞാൻ—വഞ്ചനയിൽ പണംസമ്പാദിച്ചു കയ്യുത്തെസാധിക്കുന്നതല്ലാഎന്നു് പ്രതിജ്ഞചെയ്തിട്ടുണ്ടു്.

നിർമ്മ—ഇതുഎങ്ങിനെവഞ്ചനയാകും?

നിങ്ങൾ ഒരു സ്ത്രീയാണു്. ജ്യേഷ്ഠൻ അറിയാതെ നിങ്ങൾ ഈ ആഭരണങ്ങളെ എനിക്കു തരുന്നതായാൽ അതു ഒരുവിധവഞ്ചനയല്ലാതെ മറെറെന്തു്?

നിർമ്മ—(കോപഭാവത്തോടുകൂടി) ഞാനെന്തുതന്നെപറഞ്ഞാലും മറുത്തൊന്നും പറയാതെ അപ്രകാരം നടന്നുവന്നാൽ ഇന്നേദിവസം എനിക്കു വിപരീതമായി വാദിക്കുന്നതു എന്തുകൊണ്ടു്?

വീണ്ടും (പുഞ്ചിരിയോടു്) ഞാൻ നിന്നോടു ഒരുസംഗതി ചോദിക്കാം—ഈ ആഭരണങ്ങളെ നിനക്കുതരുന്നതുഞാനൊ ജ്യേഷ്ഠനോ ഇതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെവകയെ? എന്റെവകയായിപറയുക,

ജ്യേഷ്ഠൻതന്നിരിക്കുന്നതിനാൽനിങ്ങളുടെവകതന്നെ

ഞാൻനിനക്കതുചെയ്താപ്പോൾഅതുനിന്റെവകതന്നെഅല്ലേ. ഞാൻ മനസ്സാൽ അവരെ പലപ്രാവശ്യം വാടിച്ചു. പിന്നിട്ടും ജ്യേഷ്ഠത്തി! ജ്യേഷ്ഠന്റെ ഇഷ്ടമില്ലാതെ ഞാൻ ഈ ആഭരണങ്ങളെ സ്വീകരിക്കാൻ പാടില്ലാ. അദ്ദേഹം ഏതുദ്ദേശത്താൽ എനിക്ക ഇപ്രകാരം ആജ്ഞാതന്നുവോ അതിനെ അദ്ദേഹം എന്നോട പറഞ്ഞില്ലാ. ഒരുവഷ്ത്തിനകം പതിനായിരംരൂപാ സമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടുവരണമെന്നാണ് അദ്ദേഹം എന്നോട ആജ്ഞാപിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഞാൻ അതിനെ സമ്മതിച്ചംഇരിക്കുന്നു. ആസ്ഥിതിക്ക് നിങ്ങൾ ദാനംചെയ്യുന്നതിനെ വാങ്ങുന്നതിനും ഈ അവസരത്തിൽ എനിക്ക ഇഷ്ടമില്ലാ.

നിർമ്മ—(ചിരിച്ച്കൊണ്ട്) നിന്റെ ജ്യേഷ്ഠന്റെ അഭിപ്രായം അക്കംതന്നെ അറിഞ്ഞുകൂടാ. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം നിറവേറുന്നതിനു ചേരുന്നവളല്ല അതുകൊണ്ടാണ് നിന്നോട ഇതുകൈ പറയുന്നത്. ഇല്ലാത്തപക്ഷം നിന്നോട പറയേണ്ടതൊന്നും തന്നെയില്ല.

ജ്യേഷ്ഠത്തി! നിങ്ങൾ എന്നെ അനുഗ്രഹിച്ച അയയ്ക്കണം. ആ അനുഗ്രഹം ഒന്നുമാത്രം എനിക്കുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ ഒരുവഷ്ംകൊണ്ട് പതിനായിരംരൂപാ സമ്പാദിക്കുന്നതാണ്.

നിർമ്മ— വെറുതെ അനുഗ്രഹിക്കാതെ ചില ആഭരണങ്ങളുംകൂടി തന്ന് അനുഗ്രഹിച്ചയക്കാം.

ക്ഷമിക്കണമേ. ആഭരണങ്ങളാം എനിക്കാവശ്യമില്ല.

ഇതിനെ കേട്ടപ്പോൾ അവൾക്ക വളരെ വേദനയുണ്ടായി. എന്റെ ബുദ്ധിയെ മാറുന്നതിനായി ദേവതകളോട പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതുപോലെ കുറേനേരം ആകാശത്തേക്ക് നോക്കിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. പിന്നീട് അവിടെനിന്നും പുറപ്പെട്ടപോകുന്നതായ അവരോട പറയുന്നതിനു ലജ്ജയായിരിക്കുന്നു എന്നാലും ദയവുതോന്നി എനിക്ക് ഒരു ഉപകാരം ചെയ്യുതരണം എന്ന് ഞാൻ അപേക്ഷിച്ചു.

നിനക്ക ഞാൻ ഒരുതരത്തിലുമുള്ള ഉപകാരം ചെയ്യുന്നതല്ലാ. എന്നുപറഞ്ഞിട്ട് അവർ വേഗത്തിൽ പൊയ്കളഞ്ഞു. ഞാൻ തലയും താഴ്ത്തി ചിന്താമഗ്നനായി അവിടെത്തന്നെ ഇരുന്നു. ക്ഷണനേരത്തിനകം നിർമ്മലകുമാരി ഒരു യുവതിയെ പിടിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു എന്റെ മുൻപാകെ വിട്ടിട്ട് ഓടിപൊയ്കളഞ്ഞു. ഞാൻ തലപൊക്കിനോക്കിയപ്പോൾ എന്റെ മുമ്പിൽ നില്ക്കുന്നതായിക്കണ്ടത് പ്രഭാവതിയെത്തന്നെ. വാസ്തവത്തിൽ നിർമ്മലകുമാരി അന്തർയ്യാമിയാണ് എന്ന് ഞാൻ ഉള്ളിൽ വിചാരിച്ചു. എന്റെ മുമ്പിൽ സ്വർണ്ണപ്രതിമ എന്നവണ്ണം പ്രഭാവതി നില്ക്കുന്നു. അവളോട അനേകം കാര്യങ്ങളെ പറയണമെന്ന് കരുതിയിരുന്നു. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ വായിൽനിന്നും ഒരുവാക്കെങ്കിലും പുറപ്പെട്ടന്നില്ല. ഒരു നിമിഷമാത്രംകൊണ്ട് അത്യധികമായ

സന്തോഷം എന്റെ മനസ്സിൽതോന്നി. മനസ്സിളകി, കണ്ണുകളിൽ ജലംനിറഞ്ഞു. വളരെനേരം കണ്ണുനീരൊലിപ്പിച്ചിട്ട് ഒടുവിൽ നിവർന്ന പ്രഭാവതിയെ നോക്കി. അവൾ ലജ്ജയാൽ തലകുനിച്ചുനില്ക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. അവൾ കണ്ണുനീർ പൊഴിഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് നില്ക്കുന്നതു്. ഇതിനെക്കണ്ടു ഞാൻ എന്തൊന്നെന്നു വെറുത്തു.

ഞാൻ പരിഭ്രമത്തോടെ എഴുന്നേറ്റ് അവളുടെ കണ്ണുനീരിനെ തുടച്ചു. പ്രഭാവതി ഞാൻപുറപ്പെടുന്നു. പതിനായിരംരൂപാ സമ്പാദിക്കുന്നതായാൽ ഒരുവർഷത്തിനകം തിരിച്ചുവന്നു നിന്നെകാണുന്നതാണു്. ഇല്ലെങ്കിൽഇതുതന്നെയാണു് നമ്മുടെ അവസാനകാഴ്ച എന്നുംഅറിഞ്ഞുകൊള്ളുക.

അവസാനകാഴ്ച എന്നുപറയുമ്പോഴേക്കും തന്നെ അവളുടെ കണ്ണുകളിൽ വെള്ളംനിറഞ്ഞുകരയാൻ തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു. അതിനെക്കണ്ടു പ്രഭാവതിയുംകരഞ്ഞു. അവൾ കരയാൻ തുടങ്ങിയതിനെക്കണ്ടു ഞാൻപരിഭ്രമത്തോടുകൂടിഇപ്രകാരംപറഞ്ഞു.

പ്രഭാവതി! ഒരുവർഷകാലംകൊണ്ടു പതിനായിരംരൂപാസമ്പാദിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നതായാൽ നിന്നെ എനിക്കുവിവാഹംചെയ്തുതരാമെന്നു ജ്യേഷ്ഠൻസമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു ഒരുവർഷകാലംകൊണ്ടു പതിനായിരംരൂപാ സമ്പാദിക്കുന്നതു അസാദ്ധ്യമാണെന്നിരിക്കിലും നിന്റെവായിൽനിന്നും ഒരു വാക്കുകേട്ടാൽ അതു സാദ്ധ്യമാകുമെന്നാണു് എന്റെ ദൃഢമായവിശ്വാസം. പ്രഭാവതി! എന്നെവിവാഹംചെയ്തുകൊള്ളുന്നതിനു നിനക്കു സന്തോഷമാണോ? എന്നുചോദിച്ചു

പ്രഭാവതി ദൃഢചിത്തമുള്ളവളായിരുന്നിട്ടും എന്റെചോദ്യത്തിനു സമാധാനംപറയാൻ ശക്തിയില്ലാത്തവളായിത്തീർന്നു. ഞാൻ അവളുടെ മുഖത്തുതന്നെനോക്കിക്കൊണ്ടു ഞാൻചോദിച്ചതിനു സമാധാനം പറയാൻ അപേക്ഷിക്കുന്നുഎന്നുപറഞ്ഞു.

പ്രഭാവതി—(എന്റെചോദ്യത്തിനുത്തരംപറയാതെ) പതിനായിരംരൂപാഅതുക്കായിട്ടാണോ?

ഞാൻ —നിനക്കായിട്ടുതന്നെ. പ്രഭാവതി! നിന്റെജ്യേഷ്ഠസഹോദരൻ ആ പണത്തെവാങ്ങുന്നതാണോ?

പ്രഭാ—(കണ്ണുനീർതുടച്ചുകൊണ്ടു മന്ദംമന്ദം) എനിക്കുരൂപാ ആവശ്യമില്ലാ ഞാൻ നങ്ങളേ—എന്നുപറഞ്ഞു.

പ്രഭാവതിക്കുതിന്റെശേഷം പറയുന്നതിനു നാവുപൊങ്ങുന്നില്ല. ഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളിൽനിറയുന്നതായ കണ്ണുനീർത്തുള്ളികളാൽ അവളുടെ വാക്യത്തെ പൂർത്തിയാക്കി.

ഞാൻ—പ്രഭാവതി! വ്യസനിച്ചിട്ടാവശ്യമില്ലാ ജ്യേഷ്ഠൻപറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു നിന്റെ നന്മയ്ക്കായിട്ടാണു്. ഞാൻ ഏറ്റവും അഗതി, നിന്റെജ്യേഷ്ഠൻ നിന്നെ അഗതിക്കുവിവാഹം ചെയ്തുകൊടുക്കുമോ? ഞാ

ൻ താമസംവരുത്താൻ പാടില്ലാ എന്റെ ഓരോനിമിഷവും വിലയു-
ള്ളതാണു്.

പ്രഭാ—എപ്പൊഴാണു തിരിച്ചുവരുന്നതു്

ഞാൻ—(ഉടനെ) കഴിയുന്ന ത്വരഗതിയിൽവരാം—പതിനായിരം
രൂപാഎപ്പോഴും എന്റെ കൈശംതികയുമോ ആ നിമിഷത്തിൽവ
രുന്നതാണു്.

അതുവരെയുംതലകുനിച്ചുനിന്നിരുന്ന പ്രഭാവതി അപ്പോഴാണു് ത
ലപൊക്കി എന്നെനോക്കിയതു് അവളുടെനോട്ടത്തിൽ അർത്ഥമില്ലാതി
രുന്നില്ലാ. അവളുടെകണ്ണുകളാൽ പറയപ്പെട്ടവാക്കുകൾഒക്കെയും ഞാൻ
അറിഞ്ഞു. എന്റെ ശരീരത്തിനു കരുമിൻസ രൂണ്ടായതുപോലെ അ
യി. എനിക്കതുസഹിക്കാൻപാടില്ലാതെതീന്നു ഉടനെ.

പ്രഭാവതി! നീ എന്റെ ഭാര്യയായിത്തീരുമോ? നിൻറെവായിൽ
നിന്നും ഇതു് കേൾക്കുന്നതായാൽ സകലവിപത്തുകളുംനീങ്ങി സുഖമാ
യി തിരിച്ചുവന്നുചേരുന്നതാണു്. പറയുക എന്നുപറഞ്ഞു.

പ്രഭാവതി—(കണ്ണുനീർ തുടച്ചുകൊണ്ടു്) ഞാൻ ജീവനോടുകൂടി
ഇരിക്കുന്നതുവരെ താങ്കളുടെ ഭാര്യതന്നെ എന്നുപറഞ്ഞു.

പ്രഭാവതി ഈവാക്കുകളെ പറയുമ്പോഴും അവളുടെ കണ്ണുകളിൽ
നിന്നും ജലബിന്ദുക്കൾ തുടുപ്പായി വീണുകൊണ്ടിരുന്നു. എനിക്കു് അ
തുകണ്ടപ്പോൾ തീരെ സഹിക്കാൻ പാടില്ലാതായിട്ടു് ഞാൻതന്നെ അ
വളുടെ കണ്ണുനീരുകളെ തുടച്ചു. അപ്പോൾ നിർമ്മലകുമാരി പ്രഭാവതി!
എന്നു ഉച്ചത്തിൽ വിളിച്ചു.

പ്രഭാവതി ലജ്ജയോടുകൂടി ഓടിപ്പോയി.

ഞാൻ ബുദ്ധിഹീനനെപ്പോലെ അവർപോയ മാർഗത്തെ നോ
ക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

സപ്തമാദ്ധ്യായം

അന്നേടിവസം ഉച്ചക്കുതന്നെ ഞാൻ ഗോപിനാഥനേയും നിർമ്മ
ലകുമാരിയേയും കണ്ടു് അനുവാദംവാങ്ങി. എന്നാൽ അന്നുസമയം അ
ധികരിച്ചുപോയതിനാൽ എന്നെ പുറപ്പെടുന്നതിനു സമ്മതിച്ചില്ല
എനിക്കോ ഒരുനിമിഷംപോലും വൃഥാ കഴിക്കുന്നതിനഇഷ്ടമുണ്ടായില്ല.
യാത്രപുറപ്പെട്ടപ്പോൾ മനസ്സിൽ ദുഃഖമൊന്നും തോന്നിയില്ല. എന്നാ
ലുംവീടുവിട്ടു വെളിക്കുവന്നപ്പോൾ മനസ്സിൽ ഇന്നതെന്നറിയാതെ ഒരു
വ്യസനമുണ്ടായി. നാലുഭാഗത്തും എതോ അമംഗളസൂചനയുണ്ടായതു

പോലെ തോന്നി. നരേന്ദ്ര! നീ പ്രഭാവതിയെ വിട്ടു എവിടെപോകും.? എന്ന് അരോ ചോദിക്കുന്നതായികേട്ടു.

പ്രഭാവതിപറഞ്ഞ ഒടുവിലത്തവാക്കു അപ്പോൾതന്നെ ഓർമ്മയിൽ വന്നു. അത്യുത്സാഹത്തോടു മഹേശപുരത്തുനിന്നും പുറപ്പെട്ടു നടന്നുപോകുംവഴി എന്റെ മനോഗതം ഇപ്രകാരമായിരുന്നു—മനുഷ്യനാൽ സാദ്ധ്യമാകുന്നിടത്തോളം പ്രയത്നിക്കാം. ഒരുമനുഷ്യൻ ഒരുകാല്യത്തിൽ പതിനായിരം രൂപാസമ്പാദിക്കുന്നതു ഒരുവലിയ കാര്യമല്ല. ഈശ്വരാനുഗ്രഹം എന്നിൽ ഇല്ലയോ, ഭാഗ്യംമുറയെ അഭാവമാണിക്കാം. കാര്യം എന്തുകൊണ്ടു സാദ്ധ്യമാകുകില്ല? എന്നിപ്രകാരം കരുതി സർവ്വാന്തര്യാമിയായ ഭഗവാനേയും സ്മരിച്ചുകൊണ്ടു വേഗത്തിൽ നടന്നു

എന്നാൽ യാതൊരുനിശ്ചയവും ക്രമമായതെ എവിടേക്കു പോകുന്നുവെന്നുള്ള ആലോചനമനസ്സിൽ ഉണ്ടായി. അക്ഷണത്തിൽ ദേവി സ്വരൂപിണിയായ നിർമ്മലകുമാരിയുടെ വാക്കുകൾ ഓർമ്മയിൽവന്നു. നീ സമ്പാദിക്കുന്നതിനായി കൽക്കത്തായിലേക്കു പോകുന്നുവോ എന്നു അവർ ചോദിച്ചിരുന്നു. അവരുടെ വാക്കിനെ ശിരസാവഹിക്കേണ്ടതാണെന്നുകരുതി കല്ക്കത്തായിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു.

മഹേശപുരത്തുനിന്നു കല്ക്കത്തായിലേക്കു ൫൦൦ നാഴികദൂരമുണ്ടു്. പതിനൊന്നരനാഴികവഴിദൂരം പോയാൽ ബകുളാഎന്നദിക്കിൽഎത്താം. ഞാൻപബ്ലിക്കുറോഡുവഴിയെപോകാതെ ഊടുവഴിക്കുടിയാണു പോയതു്. എന്തെന്നാൽ കയ്യിൽ കാശില്ല. ശരീരം മുറിഞ്ഞു അദ്ധ്വാനിച്ചു പണം സമ്പാദിക്കുന്നതിനായി പോകുന്നതിനാൽ എന്തെങ്കിലും കയ്യിൽഉണ്ടായിരുന്നാലും ചിലവുചെയ്യുന്നതാണോ? ഓരോ കാശും രക്തബിന്ദുക്കളായിരുന്നു. റയിൽക്കൂലിക്കുകൂടി ഇതുമുതൽ സമ്പാദിക്കേണ്ടതാണു്. നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ പകൽ അവസാനിച്ചു ജനങ്ങളുടെ ഗതാഗതം കുറഞ്ഞു. ഞാൻനിർഭയനായി ഇരുട്ടത്തും വഴിനടക്കുകയായിരുന്നു. ഞാൻ പോകുന്നതായ കാര്യത്തിൽ ജീവനിൽ ആഗ്രഹം വച്ചുപുറപ്പെട്ടവനല്ല. പിന്നെന്തിനു ഭയപ്പെടണം. വഴിനടക്കുന്നതു് എനിക്കു പ്രയാസമായിതോന്നിയില്ല. കായബലത്തേക്കാൾ മനോബലംആണു് അധികരിച്ചിരുന്നതു്.

അടുത്തദിവസം സൂര്യോദയത്തോടുകൂടി കല്ക്കത്തായിൽ എത്തി അവിടെ എനിക്കു ബന്ധുക്കളായും സ്നേഹിതന്മാരായും ആരുംതന്നെ ഇല്ല.

ആവലിയപട്ടണത്തിൽ അന്യർക്കുകാരനായ എനിക്കു സ്ഥലംതന്നു സഹായിക്കുന്നതാരു്? സ്ഥലംകിട്ടാതെതെരുവുകൾതോറും അലഞ്ഞു. ഇങ്ങനെ അലഞ്ഞുകാലംകഴിക്കുന്നതെങ്ങിനെ? പണവുംസമ്പാദിക്കണം അതും കുറെച്ചൊന്നുമല്ലാ കാലടിഭൂമിയുമില്ല. "പതിനായിരം രൂപാ ഒരുകൊല്ലംകൊണ്ടു" മനസ്സിൽ ഇതാണു് ഒരുവലിയചിന്ത. ഈ

വിചാരത്തിനിടയിൽ താമസിക്കുന്നതിനു ഒരുസ്ഥലം അന്വേഷിക്കണമെന്നുള്ള ഒരു വിചാരം ഉണ്ടായതേയില്ലാ. പത്തുമണിവരെ അലഞ്ഞുനടന്നു. ആരുംതന്നെ ഒരുവാക്കുപോലും പറയുകയും പോകിക്കയും ഉണ്ടായില്ല. വെയിലിന്റെകാഠിന്യം ഭേദത്തിൽചെട്ട അപ്പോഴാണു് ഒരുതാവളംവേണമെന്നു് വിചാരംഉണ്ടായതു്. അപ്പോഴും ആഹാരംകഴിക്കണമെന്നു്വിചാരം ഉണ്ടായതേയില്ലാ. അപരിചിതനായ ഒരുവനുസ്ഥലം തരുന്നതാരു്. എവിടെചെന്നുആരോടുഅപേക്ഷിക്കാം. റോഡുകളിൽ അനവധംപേരെ കണ്ടു. ആരുംഒന്നും ചോദിച്ചില്ലാ. അപരിഷ്കൃതസ്ഥലങ്ങളിൽഇപ്രകാരം സംഭവിക്കുന്നതല്ലാ അവിടങ്ങളിൽനുതനമായ ഒരാളെ കണ്ടാൽ ഉടനെ അവരുടെ വർത്തമാനങ്ങളെ ചോദിച്ചറിയുകപതിവാണു്. പട്ടണവാസികളുടെ നടപടികൾഎനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. ആ വലിയപട്ടണത്തിൽ ഞാൻ ആരോടാണു് ചോദിക്കുന്നതു്.

ആരും എന്നെനോക്കുകപോലും ചെയ്യുന്നില്ലാ. ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കെആരോടാണു് ചോദിക്കേണ്ടതു്? ഞാൻ അഗതിആണെങ്കിലും ഭിക്ഷഎടുത്തിട്ടുള്ളവനല്ലാ. ആസ്ഥിതിക്കുകൊസ്ഥലംവേണമെന്നുആരോടുയാചിക്കും? മാനം,അപമാനം ലജ്ജ ഇവഎല്ലാവറേയും ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിനുമനസ്സുള്ളവനായിരിക്കുന്നു. അതിനു ആരും അകപ്പെടുന്നില്ലല്ലോ. ആരോടുപേക്ഷിക്കാം ഒരു ധനവാനുള്ള പെരിയഗ്രാമങ്ങളിൽപോലും ഒരു അഗതിവന്നാൽ സ്ഥലംഇല്ലാതെ ഉപവാസമായിരിക്കുന്നതിനു ഇടവരുന്നതല്ലല്ലോ. ഇതുയും ധനവാന്മാർ നിറഞ്ഞഇപ്പട്ടണത്തിൽ വന്നുഞാൻ ഉപവസിച്ചിരിക്കയൊ? നേരവും വൈകി. ഉപായം ഒന്നുംകാണുന്നും ഇല്ലാ. അപ്പോഴും യദൃശ്ചയാഅവിടെ കണ്ടഒരുപ്രേവിനോടുവിനയമായി സ്വാമിൻ! ഇപ്പട്ടണത്തിൽസത്രമുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിൽഎവിടെയാണു്? എന്നുചോദിച്ചു.

പ്രേ—നിങ്ങളെ കണ്ടതിൽ മാന്യനായഒരു ആളാണെന്നുതോന്നുന്നു. വലിയ ആളുകൾക്കുതക്കസത്രം ഈ നഗരത്തിൽ ഇല്ല.

ഞാൻമെനമായിനിന്നു, അദ്ദേഹം എന്നെ നോക്കി. പരിചയമില്ലാത്തഇനഗരത്തിൽ താംകൂടം എന്തുകാര്യത്തിനായി വന്നു എന്നു ചോദിച്ചു അതിനു സമാധാനംപറയാൻ എനിക്കുതോന്നിയില്ലാ. സ്വല്പം താമസിച്ചു്, ഞാൻദ്രവ്യം സമ്പാദിക്കുന്നതിനായിട്ടാണു് വന്നതു്എന്നു മറുപടിപറഞ്ഞു.

പ്രേ—നിങ്ങൾക്കു പരിചയമുള്ളവർ ആരും ഇല്ലയൊ?

ഞാൻ ഇല്ലാഎന്നുപറഞ്ഞു.

പ്രേ—അങ്ങിനെആണെങ്കിൽ നിങ്ങൾഎവിടെ താമസിക്കും? പോസ്റ്റിംഗ്ഹൌസിലേക്കുപോകുമോ.

ഞാൻ കൃഷ്ണനഗരംകാളേജിൽ വായിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നസമയംപോസ്റ്റിംഗ്ഹൌസിന്റെ വിധികർത്താ എനിക്കറിയാമായിരുന്നതിനാൽ, എ

ന്റെകയ്യിൽ ഒരുകാശുപോലും ഇല്ലാ എന്നുഞാൻ സമാധാനംപറഞ്ഞു.

പ്രേ—(കുറച്ചുനേരം എന്നെനോക്കിച്ചുനോക്കീട്ട്) താംകുറംവായിച്ചിട്ടുണ്ടോ?

കൃഷ്ണനഗരംകാളേജിൽവായിച്ചുകഴിഞ്ഞവർഷം ബി. ഏ. പരീക്ഷയിൽ പാസ്സായിട്ടുംഉണ്ട്, ഇതുമല്ല പറഞ്ഞുഞാൻ യാത്രചോദിച്ചപ്പോൾ തന്റെവീട്ടിൽ എനിക്കുസ്ഥലംതരാമെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രന്മാർ രണ്ടുപേർക്കും ഞാൻ പാഠങ്ങൾപറഞ്ഞുകൊടുക്കണമെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

ഉടനെഞാൻ അതുസമ്മതിച്ചു. അദ്ദേഹം എന്നെ വളരെആദരവോടുകൂടി കൊണ്ടുപോയി തന്റെ വീട്ടിൽ താമസിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങിനെ ഇനിക്കുഒരുതാവളംകിട്ടി.

൭ാംഅദ്ധ്യായം

എന്നെ കൂട്ടികൊണ്ടുപോയി വീട്ടിൽ താമസിപ്പിച്ചപ്രഭുവിന്റെ നാമധേയം സതീചന്ദ്രവന്ദ്യോപാദ്ധ്യായബാനർജി എന്നാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെവീട് ടാക്ബസ്സാർ കോട്ടിയിലായിരുന്നു. ഒരുണർവിട്ടുവെളിയിൽ താമസിക്കുന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ എന്നേപ്പോലുള്ള അഗതികൾക്കു സ്ഥലവും തന്ന് ആഹാരവും കൊടുത്തു സഹായിക്കുന്ന ആളായിരുന്ന അദ്ദേഹമെന്നുഞാൻ വിചാരിച്ചു. അന്നേദിവസം രാത്രി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിൽതന്നെ ഒരു മുറിയിൽശയിച്ചു രാത്രിയെപോക്കി. അടുത്തദിവസം രാവിലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രന്മാർ രണ്ടുപേർക്കും പാഠങ്ങളം പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. ബാനർജികേട്ടുകൊണ്ട് സമീപത്തിൽ ഇരുന്നു. ഞാൻ പഠിപ്പിക്കുന്ന രീതിയെപ്പറ്റി വളരെ സന്തോഷിച്ചു.

ഞാൻ പഠിപ്പിക്കുന്നരീതി വളരെ ഉയർന്നതാണെന്നും ഇപ്രകാരം പഠിപ്പിക്കുന്നവരെ കിട്ടുന്നതുവളരെ പ്രയാസമാണെന്നും എന്നെ കിട്ടിയതു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗ്യമാണെന്നും യാതൊരു ചിന്തയും കൂടാതെ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീട്ടിൽ താമസിച്ചാൽ മാസം ഒന്നുകൊണ്ടുള്ള ചിലവു തരുന്നതാണെന്നും സതീചന്ദ്രബാനർജിഎന്നോടുപറഞ്ഞു.

അതുയും കേട്ടപ്പോൾ എനിക്കുസന്തോഷമുണ്ടായി. എന്നാലും പത്തുരൂപാകൊണ്ടു എന്തു സാധിക്കും? പതിനായിരംരൂപായിലാണല്ലൊഎന്റെ ജീവൻ ഇരിക്കുന്നതു്. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടു സ്വാമിൻ! താംകുറം എനിക്കുചെയ്ത അനുഗ്രഹത്തിനായിഞാൻ വളരെ നന്ദിപറയുന്നു. താംകുളേപ്പോലുള്ളവരുടെ ദയവിനാലാണ് എന്റെകാര്യം സാ

ധിക്കേണ്ടതു്. താംകളുടെ പുത്രന്മാക്കു് പാഠങ്ങളംപറഞ്ഞുകൊടുക്കേണ്ടഭാരം ഞാൻഏറ്റുകൊള്ളാം. താംകൾം ദയവുചെയ്തു എനിക്കു് ഒരു ഉദ്യോഗം ഉണ്ടാക്കിത്തരണം എന്നു് അപേക്ഷിച്ചു.

അതിനു അദ്ദേഹത്തിനു സന്തോഷമുണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹം കുറേ ആലോചിച്ചിട്ടു് ഉദ്യോഗമുണ്ടാക്കിത്തരാമെന്നു പറയാൻ എന്നാൽ സാധിക്കുന്നതല്ലാ. എന്നാൽ കഴിയുന്നേടത്തോളം സഹായിക്കാമെന്നു പറയാൻക്രുടി കഴിയുകയില്ലാ. ഈകാലത്തു സക്കാരുദ്യോഗം ലഭിക്കുന്നതിനു വളരെപ്രയാസം. നിങ്ങളം പഠിച്ചു പാസ്സായിരിക്കുന്നതിനാൽ തന്നത്താൻ പരിശ്രമിക്കുന്നതായാൽ ഒരുപക്ഷേ വേല കിട്ടിയേക്കാനുംമതി. എനിക്കു ജോലിഉണ്ടാക്കിത്തരുന്നതിനു ശക്തിയില്ലാ. എന്നു സമാധാനംപറഞ്ഞൊഴിഞ്ഞു.

ഇതുകേട്ടപ്പോൾ എന്റെ മനസ്സു് ദുഃഖത്തിൽ മഗ്നമായി മുഖം വാടിപ്പോയി. അതിനെക്കണ്ടു അദ്ദേഹം നിങ്ങളുടെ വീട്ടിൽ നിങ്ങളം കൂടുതെല്ലാം ഉണ്ടെന്നു ചോദിച്ചു.

ഈ ഗ്രാമത്തിൽ എനിക്കു വീടുംഇല്ലാ. തുള്ളകളുംഇല്ലാ.

സതീചന്ദ്ര—(ആശ്ചര്യത്തോടു) എന്നാൽ ഉദ്യോഗംവേണമെന്നു ഇത്ര ചിന്തിക്കുന്നതെന്തിനു്?

ഞാൻ അതിനു സമാധാനംപറയുന്നതിനു് അറിയാൻപാടില്ലാതെ മൌനമായിരുന്നു.

സതീചന്ദ്ര—നിങ്ങളംക്കു വല്ല ദുർന്നോപദ്രവവുമുണ്ടോ.

ബാബു--എനിക്കു് അതൊന്നും ഇല്ലാ. എന്നാലും ഒരുകൊല്ലത്തിനകം പതിനായിരംരൂപാ സമ്പാദിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇതാണു് എന്റെ നിശ്ചയം. അതിനായി പ്രയത്നംചെയ്യുന്നമർത്ത്യജീവൻ പൊയ്പ്പോയാലും അതു എനിക്കു വലിയ സുഖമാണു്.

ഇതിനേകേട്ടപ്പോൾ സതീചന്ദ്രനുണ്ടായ ആശ്ചര്യത്തിനു അളവില്ലാ. അദ്ദേഹം ദൃഷ്ടിപറിക്കാതെ വളരനേരം എന്റെ മുഖത്തേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു അതിന്റെശേഷം. ഇങ്ങിനെ അസാധ്യമായ വിഷയത്തിൽ ഉത്സാഹപ്പെട്ട കാരണംഎന്തു? എന്നുചോദിച്ചു ഞാൻ മൌനം അവലംബിച്ചു.

സതീചന്ദ്രൻ (വീണ്ടും) ഇതിൽ ഏതൊരുവിശേഷം ഉള്ളതായി നിങ്ങളുടെ മുഖഭാവനയാൽ അറിയപ്പെടുന്നു. അതു് അറിഞ്ഞാൽ കൊള്ളാമെന്നു എനിക്കു അപേക്ഷയുണ്ടു്. പറയുന്നതിനു ആക്ഷേപം ഇല്ലാതിരുന്നാൽ, ...

(അതിനുമേൽ അദ്ദേഹത്തിനു സംസാരിക്കാൻ ഇടകൊടുക്കാതെ) ആക്ഷേപമുണ്ടെങ്കിലും താംകളോടു പറയാം. താംകളെ അറിയിക്കാതെ ഇരിക്കുന്നതു യുക്തമല്ലാ. എന്നുപറഞ്ഞിട്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ

പുത്രന്മാർ കേറിക്കാതെ ഇരിക്കത്തക്കവണ്ണം ഞാൻ എല്ലാവിഷയങ്ങളേയും അറിയിച്ചു. അതിനെ കേട്ടതിന്റെശേഷം.

സതീശൻ—ഗോപീനാഥൻ നിങ്ങളെ അന്യസ്ഥലത്തേക്കു അയക്കുന്നതിലേക്കാണു് ഈ ഉപായം എടുത്തതു് ജീവദശമുഴുവൻ അടുപ്പാനിരുന്നതായാലും ഒരുവൻ പതിനായിരംരൂപാ സമ്പാദിക്കുന്നതു അസാധ്യം. ആ സ്ഥിതിക്കു നിങ്ങളെ ഒരുകൊല്ലംകൊണ്ടു എങ്ങിനെ സമ്പാദിക്കും? ന്യായമാർഗ്ഗത്തിൽ അതു അസാധ്യംതന്നെ.

(മനോവേദനയോടു്) ധർമ്മമാർഗ്ഗം അല്ലാതെ മറ്റൊരുമാർഗ്ഗം എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. താങ്കൾ ഏതെങ്കിലും ജോലി ഉണ്ടാക്കിത്തന്നാൽ ഒരു മനുഷ്യനാൽ സാദ്ധ്യമാകുന്നേടത്തോളം പ്രയത്നിച്ചുനോക്കാം.

സതീശൻ—ഞാൻ സവക്കാരിന്റെകൂടി വേലക്കാരനായിരിക്കയാണു്. ആ ജോലി പരിചയമില്ലാത്തവർക്കു അവിടെ ഉദ്യോഗംകിട്ടുന്നതല്ലാ. നിങ്ങളോ. ബി. ഏ. പാസ്സായിരിക്കുന്നു. സർക്കാരിൽ പ്രയത്നപ്പെട്ടാൽ ഏതെങ്കിലും ജോലികിട്ടുന്നതാണു്, എന്റെ അമ്മാവൻ ബംഗാളം ഗവർമ്മെണ്ടു ആഫീസിൽ വലിയഅധികാരി ആയിരിക്കുന്നു. വേണമെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ഒരു എഴുത്തുതരാം.

(ഉടനെ വളരെ സന്തോഷമുണ്ടായി) അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ദയവുചെയ്തു ഇന്നുതന്നെ ഒരു എഴുത്തെഴുതി തരേണ്ടതിലേയ്ക്കു് അപേക്ഷിച്ചുകൊള്ളുന്നു

സതീശൻ—ഇന്നു നേരംപോയിപ്പോയി. എഴുത്തുകൊണ്ടുപോകുന്നതായാലും അദ്ദേഹത്തിനെ കാണ്മാൻസാധിക്കയില്ലാ. ഇന്നു ഞാൻ ആഫീസ്സിൽപോയി വന്നാലുടനെ എഴുത്തു് എഴുതിതരാം. നാളെ രാവിലെ നിങ്ങൾക്കു പോയികാണാം.

അന്നത്തെ സംഭാഷണം അതോടുകൂടി അവസാനിച്ചു. ഞാൻ അങ്ങിനെഇങ്ങിനെ ധൈര്യമായി അന്നത്തെ പകൽകഴിച്ചു. അടുത്തദിവസം രാവിലെ സതീചന്ദ്രബാനർജിയുടെ എഴുത്തുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മാവന്റെ വീട്ടിലേക്കു പോയി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരു രാമകാന്തപ്രഭു എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹം കച്ചേരിയിലേക്കുപോയിരുന്നു. വീട്ടിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലാ. അവിടെ ഏതാണ്ടറുപതുമാളം ഉണ്ടായിരുന്നു. അന്വേഷിച്ചതിൽ അവരും എന്നെപ്പോലെ ഉദ്യോഗാർത്ഥം വന്നിരിക്കുന്നവരാണെന്നറിഞ്ഞു. കുറച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹവുംവന്നു. അദ്ദേഹം ഗംഭീരപുരുഷനായി കാണപ്പെട്ട വന്നുനിന്നവരോടെല്ലാംഓരോന്നുപറഞ്ഞയച്ചു. അവരൊക്കെ പോയതിന്റെശേഷം ഞാൻ എഴുത്തിനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെപക്കൽ കൊടുത്തു. അദ്ദേഹം അതുപൊട്ടിച്ചു മുഴുവനും വായിച്ചുതീർന്നതിൽ പിന്നീടു് എത്ര എത്ര ആളുകളാണു് വേലയ്ക്കായി അലയുന്നതു്. നിങ്ങളുടെ ദൃഷ്ടിമുൻപാകെതന്നെ എത്രപേരാണു്

ഇപ്പോൾ വന്നേച്ചുപോയതു് കണ്ടുവെല്ലൊ. നിങ്ങളുപ്പോലെ ബി. എ. പരീക്ഷയിൽ പാസ്സായി എതൊ ആളുകൾ ആഫീസ്സിൽ വള രേക്കാലമായി വേല പഠിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതൊക്കെ എങ്ങ നെയുണ്ടാകുന്നുവെന്നും സതീശബാബു നിങ്ങളെ അയച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ നി ങ്ങളുടെ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ആലോചിക്കാം. നാളെദിവസം വന്നു എ ന്നെക്കാണാം എന്നുപറഞ്ഞു.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കു കേട്ടമാത്രയിൽ എനിക്കു സ്വർഗ്ഗം കയ്യി ൽകിട്ടിയതുപോലെ ആയി. അദ്ദേഹത്തിനെ മാനസീകമായി വന്ദി ച്ചിട്ടു വീട്ടിലേക്കു തിരിച്ചുവന്നു. അടുത്തദിവസം രാവിലെ അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ വീട്ടിലേക്കുപോയി അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടു. അദ്ദേഹം പുഞ്ചി രിയോടുകൂടി ഇവിടവന്നു കാണുന്നതിൽ എന്തുഫലം. ഉദ്യോഗത്തിനു ഞാൻ എന്റെ വീട്ടിൽ പെടിവച്ചുവളർത്തിയിരിക്കുന്നുവൊ? എന്തു? നാളെദിവസം ആഫീസ്സിൽവന്നു എന്നെകാണണം എന്നുപറഞ്ഞു. അന്നേദിവസവും വൃഥാകഴിഞ്ഞു. ഞാൻ അതിനായി വ്യസനിച്ചി ല്ലാ. അടുത്തദിവസം സൂക്ഷ്മം മണിപത്തായപ്പോൾ ആഫീസിൽ പോയി രാമകാന്തപ്രഭുവിനെക്കണ്ടു. നിങ്ങളുടെ ഹർജി എവിടെ? എന്നു എന്നോടു ചോദിച്ചു.

എന്റെപക്കൽ ഹർജിയുണ്ടും ഇല്ലായിരുന്നു. ഹർജികൊടുക്കണമെ ന്നു മുൻപേ പറഞ്ഞിട്ടുമില്ലാ. അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നവരോടു അതി ന്റെ രീതിചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കി അടുത്തദിവസം ഹർജിഎഴുതി ക്കൊണ്ടു കൊടുത്തപ്പോൾ രാമകാന്തപ്രഭു ഇന്നേദിവസം ഹർജി എടു ക്കുന്നസമയം കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു, ഇനി നാളെദിവസം കൊണ്ടുവരണം എന്നുപറഞ്ഞൊഴിഞ്ഞു. അടുത്തദിവസം ചെന്നു ഹർജികൊടുത്തു അതിനെ വാങ്ങിയതിന്റെശേഷം അദ്ദേഹം രണ്ടുദിവസംകഴിഞ്ഞു വരാൻപറഞ്ഞു. ആ രണ്ടുദിവസങ്ങളും വളരെ കഷ്ടപ്പെട്ടുകഴിച്ചു. മൂ ന്നാംദിവസം പത്തുമണിക്കു ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടു. നാളെവര ണം എന്നുപറഞ്ഞു.

ഇങ്ങിനെ രണ്ടു വാരം അലഞ്ഞു. എനിക്കു ദുഃഖവും വെറുപ്പും ഉണ്ടായി. ഗവർമ്മെണ്ടു് ആഫീസിൽ വേല കിട്ടുന്നുള്ള ആഗ്രഹ ത്തെ തീരെ ത്യജിച്ചു. എന്നാൽ വേറെ ക്രമാതെ ഇരിക്കുന്നതിനുസാ ധിച്ചില്ല. ദിവസംതോറും പത്തു മണിക്കു ചെന്നു് അഞ്ചുമണി ആകു ന്നതുവരെ ഓരോ ആഫീസുകൾതോറും നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. യാതൊ രു ഫലവും ഉണ്ടായില്ല. ആ ആഗ്രഹത്തെ പൂർണ്ണമായി ഉപേക്ഷി ച്ചിട്ടു് അടുത്ത ദിവസം മുതൽ വീഥികൾതോറും അലയാൻ തുടങ്ങി. ഇങ്ങിനെ ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞുപോയി. ഇനി മറെറന്തു വഴിയെന്നു ആലോചനയായി. ഒന്നുംതന്നെ തോന്നിയില്ല. സതീശബാബു അ ല്ലാതെ വേറെ ഗതിയില്ല. ഞാൻ ആദ്യമായിൽ അനേകം വലിയ ആളു

കളോട് സംഗതി പറഞ്ഞു നോക്കി. സതീശബാബു അവർകളെപ്പോലെ നല്ല മനസുള്ളവരെ ആരെയും കണ്ടില്ല. അവസാനം അദ്ദേഹത്തെ തന്നെ ശരണം പ്രാപിച്ച നടന്ന സംഗതികളെ എല്ലാം അദ്ദേഹത്തെ അറിയിച്ചു. തന്റെ അമ്മാവന്റെ നടപടികളെ കേട്ട അദ്ദേഹം വ്യസനിച്ചു. ഞാൻ കരഞ്ഞു. അയ്യോ എന്തു വേലയായാലും ചെയ്യുന്നതിന് മനസ്സുള്ളവനായിരിക്കുന്നു. താങ്കളോട് എല്ലാ സംഗതികളേയും അറിയിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇനിമേൽ ഒരു നിമിഷനേരംപോലും വ്യർത്ഥം കഴിക്കാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. ക്ലർവേല ചെയ്യുന്നതിനു പോലും സമ്മതിക്കപ്പെട്ടവനായിരിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞു.

ഞാൻ പറഞ്ഞ വാക്കുകളെ കേട്ടപ്പോൾ സതീശബാബു അവർകൾക്കു കുറെ വേദനയുണ്ടായി. ഹേ! എന്നാൽ ഏതെങ്കിലും ഉപകാരം നിങ്ങൾക്കു സാധിക്കുന്നതാണെങ്കിൽ അതു അപ്പോഴേ ചെയ്യുമായിരുന്നു. വ്യർത്ഥം മോഹം ജനിപ്പിച്ചു കാലം കളയിക്കുന്നതിൽ എനിക്കിഷ്ടമില്ലാ. ക്ലർവേല എങ്കിലും ചെയ്യാമെന്നു പറയുന്നുവല്ലൊ. നമ്മുടെ ഇമ്പീസ്താവേലയേക്കാൾ അതു വളരെ നല്ലതാണ്. നമ്മുടെ ആഫീസ്സിൽ വടകിൽ ക്ലർവേല ചെയ്യുന്നവർ ദിവസം ഒന്നുക്കു മൂന്നും നാലും രൂപാ സമ്പാദിക്കുന്നുവെന്നു കേൾക്കുന്നു. ഈ പാഴ്ഇമ്പീസ്താവേലയേക്കാൾ അതു വളരെ മെച്ചമുള്ളതാണെന്നു തോന്നുന്നു. എന്നു പറഞ്ഞു അദ്ദേഹം എന്നെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു.

ഇതിനെ കേട്ടപ്പോൾ ഞാൻ എഴുന്നേറ്റുനിന്നിട്ട് അങ്ങിനെയെങ്കിൽ ഞാൻ താങ്കളുടെ വടകിൽ ക്ലർആളായിക്കൊള്ളാം. അതിലേക്കു ഞാൻ എന്തു ചെയ്യണമോ അതിനെ പറഞ്ഞുതന്നാൽ അപ്രകാരം നടത്തിക്കൊള്ളാം എന്നു സന്തോഷത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ അളവില്ലാത്ത ആശ്ചര്യമുണ്ടായി. മിണ്ടി പറയാതെ അദ്ദേഹം എന്റെ മുഖത്തേക്കു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. വെറുപ്പിന്റെയോ ദ്വേഷത്തിന്റെയോ യാതൊരു ചിഹ്നവും കൂടാതെ ആന്തരികമായ സന്തോഷചിഹ്നം കാണുന്നതുകണ്ടു അദ്ദേഹത്തിനു വ്യസനമുണ്ടായി. ക്ലർവേലചെയ്യാൻ പാടില്ലാത്തതാണെന്നും മറും പലവിധത്തിൽ പറഞ്ഞു എന്റെ മനസ്സിനെ തിരിക്കുവാൻ നോക്കി. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കിനെ അംഗീകരിച്ചില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദയവിനാൽ ഞാൻ അടുത്ത ദിവസംതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഫീസ്സിൽഎന്ന വടകിൽ ക്ലർക്കാരനായി ചേർന്നു രണ്ടു ദിവസം വേലചെയ്തുനോക്കി. ശ്രമപ്പെടുന്നതായാൽ ആ വേലയിൽ തക്കതായ ഫലം ലഭിക്കുന്നതാണെന്നും എന്നേ[illegible]ത്രോളം സമ്പാദ്യം ഉണ്ടാകുന്നതാണെന്നും [illegible]ല്ലൂ എന്നിങ്ങനെ പറയുവാൻ തുടങ്ങി. [illegible]ധികം ശ്രമിച്ചു വേലചെയ്യുന്നതിനു തീരെ [illegible]

MUL
094270

യും പകലും കഷ്ടപ്പെട്ട വേലചെയ്തു ദിവസം ൪-ാം ഫ്രാങ്കു രൂപാ സമ്പാദിച്ചു തുടങ്ങി.

വ്യ-ാം അദ്ധ്യായം.

ഞാൻ വലിയ ആളുകളുടെ അഭിമാനവും ക്രൂട്ടുകെട്ടും വേണമെന്നു് ആഗ്രഹപ്പെട്ട അവരുടെ വീട്ടുകാരനോടും നടന്നു. അതു രുചിക്കും അപേക്ഷിക്കാതെ എനിക്കു കിട്ടി. ക്രൂലിക്കാരുടെ മനസ്സു് സരളമായിരിക്കുന്നതിനെ കണ്ടിട്ടു് അവരുടെ ക്രൂട്ടുകെട്ടിനെ നന്ദിച്ചു് ഞാൻ അവരുടെ ഗുണങ്ങളെ വാഴ്ത്തി. ആ ക്രൂട്ടത്തിൽ എനിക്കു സ്വന്തമായി ആളുകളെ കിട്ടാതിരുന്നില്ല. കുറച്ചു ദിവസത്തിനകം അവർ എന്നെ ജ്യേഷ്ഠാ! എന്നും അനുജാ! എന്നും അമ്മാവാ! എന്നും വിളിക്കുന്നതിനു തുടങ്ങിച്ചു. കപടമില്ലാതെ അവർ എന്നോടു പ്രീതി ഭാവിച്ചുവന്നു. എന്റെ ജാതി വിദ്യ ഇതുകളെപ്പറ്റി അവരോടും ഞാൻ ഒന്നും അറിയിച്ചിട്ടില്ല എന്നെ അവരുടെ ക്രൂട്ടത്തിൽ ഒരു ബുദ്ധിശാലി ആണെന്നു വിചാരിച്ചുവന്നു. ക്രൂലിപ്പണം സംബന്ധിച്ചു അവരിൽ വല്ല തക്കവും നേരിട്ടാൽ ആ തക്കത്തെ തീർക്കുന്നതിനായി അവർ എന്നോടു ആവശ്യപ്പെട്ടും. ഞാൻ നിശ്ചയിക്കുന്നതുപോലെ അവർ നടന്നുകൊള്ളും. എല്ലാക്രൂലിക്കാരും എനിക്കു ഇഷ്ടന്മാരായിരുന്നു എന്റെ സ്ഥിതി അതിൽ ഉയർന്നതായിരുന്നു. ഞാൻ ക്രൂലിക്കാക്കെല്ലാം മേസ്തിരിയായിത്തീർന്നു.

കൺട്രാക്ടറന്മാരെല്ലാം എന്നിൽ വിശ്വാസമുള്ളവരായിരുന്നു. എപ്പോഴും എത്രനാഴികയ്ക്കകമായിട്ടു പാറക്കൂട്ടകളെ വടകൽ കയറ്റുകയും ഇറക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടിവന്നാലും നിശ്ചിതസമയത്തിനകം ആയതു ചെയ്തുതീർക്കുന്നതാണു്. അതുകൊണ്ടു് എല്ലാപേരും വേലകളെ എന്നെ ഏൽപ്പിച്ചുവന്നു. ഞാൻ മറ്റു മേസ്തിരികളെപ്പോലെ സ്വയം കളയുന്നതല്ല. രാപകൽ ഒരുപോലെ കഷ്ടപ്പെട്ടു വേല തീർത്തുടനെ പണംവാങ്ങി ക്രൂലിക്കാക്കു കൊല്ലേണ്ടതായ ക്രൂലിയെ കൊടുത്തിട്ടു ബാക്കിയുള്ളതിനെ ഞാനെടുത്തുവന്നു. എന്റെ കീഴിലുള്ള ക്രൂലിക്കാരെല്ലാം ജാഗ്രതയുള്ളവരായിരുന്നു. ഏതു വേലയ്ക്കു എത്ര ക്രൂലിക്കാർ വേണമെങ്കിലും ജാഗ്രതയോടുകൂടി വരുത്തുന്നതാണു്. സമ്പാദിക്കുന്നതിനു കുറവില്ല. എന്നാൽ ചതിനായിരംരൂപാ തികയാതെയിരിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ സമ്പാദ്യം അധികമാണെന്നു പറയുന്നതെങ്ങിനെ.

ഇപ്രകാരം മൂന്നുമാസം കഴിഞ്ഞു. ഒരുദിവസം വടകിൽ ക്രൂലിവേലചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമയം അതിലെ മാനേജരും ഒരു യൂറോ

പ്യനംക്കുടി ഇംഗ്ലീഷിൽ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിനെ ഞാൻ ഭാഷയിൽ പരിഭാഷപ്പെടുത്തി പറയാം.

മാനേജർ—എനിക്കു നാലു ദിവസം മാത്രമേ ഇവിടെ വടകൂ നിറുത്താൻ പാടൊള്ളൂ. അഞ്ചാംദിവസം ഇവിടെനിന്നും പുറപ്പെട്ടുകൊള്ളണം. നില്ക്കാൻ പാടില്ല:

യൂറോ—അതിനകം ചരക്കുകൾ എല്ലാം കയറുന്നതിനു പ്രയാസമാണ്. ചുരുങ്ങിയപക്ഷം ഒരു വാരമെങ്കിലും നിറുത്തേണ്ടതാണ്.

മാനേജർ—അതു പാടില്ല. നിങ്ങൾ ക്രൂതൽ പണം ചിലവു ചെയ്യുകിലും അതിനകം കയറ്റി തീർക്കണം:

യൂറോ—ഞാൻ പണം ചിലവുചെയ്യുന്നതിനു മടിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഈ ദിക്കിൽ കൂലിക്കാരെ കയ്യിൽ കിട്ടുന്നതിനു പ്രയാസമാണെന്നു നിങ്ങൾക്കുതന്നെ അറിയാമല്ലോ.

മാനേ—കൂലിക്കാർക്കു പ്രയാസമില്ല. ഇരുപതുപേരെ വച്ചിരിക്കുന്നതു നൂറു പേരെ വച്ചാൽ എളുപ്പത്തിൽ തീരുന്നതാണ്.

യൂറോ—അതിനാൽ കാര്യം സാധിക്കയില്ല. നമ്മുടെ മാത്രം ശേഷിക്കുകയും ചെയ്യും.

മാനേ—നിങ്ങൾ ധാരാളം പണം ചിലവുചെയ്താൽ കാര്യം സാധിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

യൂ—നിങ്ങൾക്കു മനസ്സിലാകത്തക്കവണ്ണം പറയാം കേൾക്കണം. നിങ്ങളുടെ വിചാരം പിശകാണ്. (എന്നുപറഞ്ഞു ഒരു കൺടാക്ടറെ വിളിച്ചു) എന്റെ ചരക്കുകളെല്ലാം എത്രദിവസത്തിനകം വടകിൽ കയറ്റിത്തീരാം എന്നു ചോദിച്ചു.

കൺടാക്ടർ—(ആലോചിച്ചിട്ടു) പന്ത്രണ്ടുദിവസത്തിൽകുറഞ്ഞാൽ സാധിക്കുന്നതല്ല.

യൂറോ—(മാനേജരോടു) ഇയാൾ പറയുന്നതിനെ കേട്ടുവോ?

മാനേജർ—(കൺടാക്ടരോടു) ഒന്നിനു രണ്ടുകൂലിതരുന്നതായാൽ എത്ര ദിവസംകൊണ്ടു സാധിക്കും?

കൺടാക്ടർ—(ആലോചിച്ചു) അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ പത്തുദിവസംവേണ്ടിവരും.

മാനേജർ—കൂലിക്കുടാതെ ഒരായിരം രൂപാ സമ്മാനംതരുന്നതായാലോ?

കൺടാക്ടർ—എട്ടുദിവസത്തിൽകുറയുന്നതല്ലാ

മാനേജർ—രണ്ടായിരം രൂപാതരുന്നതായാലോ?

കൺടാക്ടർ—(നല്പതിനുമുമ്പുംആലോചിച്ചിട്ടു) ഒരാഴ്ചത്തിൽ കുറയുന്നതല്ല. മാനേജർക്കുകോപംമൂത്തായി. കൺടാക്ടരെ അടിക്കുവാനായികൈയോങ്ങിയുംകൊണ്ടു അടുത്തുചെന്നപ്പോൾ അവിടെനില്ക്കാതെ ഓടിപ്പോയ്കളഞ്ഞു.

ഞാൻ വെറുതെഇരുന്നില്ലാ. ആ സമയംശരിയായി അവർ ഇരുന്നസ്ഥലത്തുചെന്ന് അവരുടെമുൻപാകെനിന്നു പതുക്കെസലാംചെയ്തു. മാനേജർഎന്നെനോക്കി എന്തു? എന്നുചോദിച്ചു.

ഈ ചരക്കുകളെല്ലാം നാലുദിവസത്തിനകം ഞാൻ വടകിൽകയറ്റിത്തരാം എന്നുപറഞ്ഞു.

ഇപ്രകാരംഞാൻപറഞ്ഞപ്പോൾ അവർ ആശ്ചര്യത്തോടുനിങ്ങൾ ഒരുക്രൂലിക്കാരനോണ് നിങ്ങളുടെവാക്കുകളെഎങ്ങിനെവിശ്വസിക്കും? എന്നുപറഞ്ഞു. ഞാൻതീരെ അധൈര്യപ്പെടാതെ, നാലുദിവസത്തിനകംസാമാനങ്ങൾകയറ്റുന്നതിനു സാധിച്ചില്ലഎങ്കിൽഒരുകാര്യവുംകൂലിവാങ്ങുന്നതല്ലാ എന്നുപറഞ്ഞു. ഞാൻ അബദ്ധമില്ലാതെ ഇംഗ്ലീഷിൽ സംസാരിക്കുന്നതുകേട്ട് അവർ പരസ്പരംമുഖത്തുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഞാൻ—സ്വാമിൻ! ഞാൻ കൂലിക്കാരൻ ഒരു മേസ്തിയാണെന്നിരിക്കിലും ഒരുകാലത്തും അസത്യംപറയുന്നവനല്ലാ. ഏതുവേലയായാലും ശരി ഞാൻപറഞ്ഞിട്ടുള്ള ഗദ്ധ്യംതെറ്റാതെ തിർക്കുന്നതാണെന്നുള്ളതു് ഏതുകൺട്രാക്ടരോടു ചോദിച്ചാലും അറിയാവുന്നതാണ് എന്നുപറഞ്ഞു.

എന്റെ വാക്കുകളെകേട്ടപ്പോൾ മാനേജർക്കുവളരെ സന്തോഷം ജനിച്ചു. അദ്ദേഹംചിരിച്ചുംകൊണ്ട് കൂടെയിരുന്നസായ്പിനോടു് മാക്കൻ! ഈ ആളുടെ വേലയുടെ ഞാൻതന്നെ ജാമ്യക്കാരനായിക്കൊള്ളാം നിങ്ങളുടെ വേലയെ നിങ്ങൾ ഇയാളെഏൽപ്പിക്കാം എന്നുപറഞ്ഞു. ഉടനെ മാക്കൻസായ്പു സന്തോഷിച്ചു കൺട്രാക്ടു് എന്നെ ഏൽപ്പിച്ചു എന്റെ പാർശ്വത്തിൽ വളരെ കൂലിക്കാരുണ്ടായിരുന്നു. ഇരട്ടിക്രൂലികിട്ടുന്ന ആഗ്രഹത്താൽ മൂന്നുദിവസത്തിനകം ചരക്കുകളെല്ലാം വടകിൽ കയറ്റികഴിഞ്ഞു. മാനേജർക്കുണ്ടായ സന്തോഷത്തിനുഅളവില്ലാ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്തോഷത്തിന്റെ ചിഹ്നമായിതന്റെ സ്വന്തത്തിൽ നിന്നും അഞ്ഞൂറു രൂപാ എനിക്കു സമ്മാനമായിതന്നു. മാക്കൻ സായ്പു് സഹിക്കാത്തസന്തോഷത്തോടു എന്നെ വളരെ കൊണ്ടാടി സ്തുതിച്ചിട്ട് മുൻകരാറനുസരിച്ചുള്ള ഇരട്ടി കൂലിതന്നതുകൂടാതെ രണ്ടായിത്തിഅഞ്ഞൂറു രൂപാ സമ്മാനമായും തന്നു. അന്നുമുതൽ ഞാൻ ആഫീസിലേയ്ക്കു വലിയ കൺട്രാക്ടർ ആയിതീർന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശുപാർശയാൽ വലിയസവക്കാർമാരും വ്യാപാരികളും തങ്ങളുടെതങ്ങളുടെ ജോലികളെ എന്നെ ഏൽപ്പിച്ചുവന്നു.

ഇങ്ങിനെ ഇവർക്ക് അധികംവേലകിട്ടി ഞാൻ മുൻപിലത്തെപ്പോലെ കഷ്ടപ്പെടേണ്ട ആവശ്യം ഇല്ലായിരുന്നു. എന്നാലും പതിനായിരം രൂപാതികയാഞ്ഞതിനാൽ കൂട്ടുതലായി ആളുകളെവച്ചാൻ ഞാൻകൂടി കഷ്ടപ്പെട്ടുവന്നു. പതിനൊന്നാം മാസവും കഴിഞ്ഞു പതിനായിരംരൂപാതികഞ്ഞതുമില്ല. എന്നാൽകുറച്ചുമാത്രമെ വേണ്ടിയിരുന്നു

ള്ള. അതിനാൽ എനിക്കുണ്ടായ സന്തോഷത്തിനു് അളവില്ല. പകൽ മുഴുവനും അലാപാനിച്ചിട്ടു രാത്രിയിൽ ശയിക്കുമ്പോൾ സ്വപ്നംകാണുക പതിവാണു്. അതു് എനിക്കുസുഖത്തെയും മേൽക്കുമേൽ ഉത്സാഹത്തേയും ഉണ്ടാക്കിവന്നു. ഇതുകൊണ്ടാണു് ലവലേശം പിൻവാങ്ങാതെ ശ്രമപ്പെട്ടുവരുന്നതു്. പ്രഭാവതിയെ ലഭിക്കുന്നതിനു തീരെ പ്രയാസമില്ലാ. ഏകദേശം ദിവസങ്ങളിൽ പകൽസമയങ്ങളിൽ പോലീസ് ഓരോസുഖാവസ്ഥകളെ ഓർത്തുകൊണ്ടിരിക്കും. നിർമ്മലയെ മനസ്സാൽ പലപ്രാവശ്യം വന്ദനംചെയ്യും. ഇങ്ങനെ ഏതാദിവസംകഴിഞ്ഞു. ഒരുകൊല്ലം തികയുന്നതിനു് ഏതാദിവസംമാത്രമെ കുറവുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഒരുദിവസം എന്റെ സന്ദർശ്യം മുഴുവനും തീർപ്പുവരുത്തിയോക്കിയപ്പോൾ ഏതാണ്ടു രൂപാതികഞ്ഞിരുന്നു. അപ്പോൾ ഞാൻ പിച്ചുംപിടിച്ചവനെപ്പോലെ "പ്രഭാവതി എന്റെ സ്വന്തംപ്രഭാവതി എന്റെ സ്വന്തം" എന്നുകൂടെക്കൂടെവിളിച്ചു.

പതിനായിരം രൂപാതികഞ്ഞ ഉടനെ മഹേശപുരത്തേക്കു തിരിച്ചുവരുന്നതാണെന്നു് പ്രഭാവതിയോടു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനാൽ ക്രമത്തിലായി ഒരുനിമിഷം താമസിക്കുന്നതിനു് ഇടയില്ലാതെ വേഗത്തിൽചെന്നു സതീചന്ദ്രബാബുവിനോടു് എന്റെ ഈ സന്തോഷവർത്തമാനത്തെ അറിയിച്ചു. അദ്ദേഹം വളരെ സന്തോഷത്തോടെ എന്നെ ആശ്ലേഷം ചെയ്തുകൊണ്ടു് നാട്ടിൽപോയിവരുന്നതിനു് ആജ്ഞതന്നു. എന്റെ ജോലികളെ എല്ലാം വിശ്വാസമുള്ള ഒരാളെ ഏർപ്പാടുചെയ്തിട്ടു മഹേശപുരത്തേക്കു പുറപ്പെട്ട അതിനുമുൻപുതന്നെ എന്റെ ആപൽബന്ധുക്കളായ ജോലിക്കാരോടെല്ലാം യാത്രപോടിച്ചു അനുവാദം വാങ്ങിയിരുന്നു. മക്കൻസായ്പിനെ കാണുന്നതിനുമാത്രം അവസരംലഭിച്ചില്ല. ഒരു ഏഴുഎഴുതിയയച്ചിട്ടു നാട്ടിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു.

ഞാൻ അതിരില്ലാത്ത സന്തോഷത്തോടുകൂടി മഹേശപുരത്തേക്കു പുറപ്പെട്ടു. രാവിലെ ഉള്ളവണ്ടിയിലാണു് പുറപ്പെട്ടതു്. അതു് സാവധാനമായി പോകുന്ന വണ്ടിയായിരുന്നു. വൈകുന്നേരം ബകളാസ്റ്റേഷനിൽവന്നുചേർന്നു. അവിടെ നിന്നും മഹേശപുരത്തേക്കു് ഏതാനാഴികദൂരമേ ഉള്ളൂ എന്നും മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ: അതു് കാട്ടുവഴിയായിരുന്നതിനാൽ രാത്രിസമയം തനിയെ പോകുന്നതിനു് ധൈര്യം ഉണ്ടായില്ല.

എനിക്കുണ്ടായിരുന്ന അത്യാവശ്യത്താൽ പ്രാണനിൽപോലും ആഗ്രഹമില്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ അതിലും വിലുതായി പതിനായിരംരൂപായുടെ സഞ്ചികയ്യിൽ ഇരുന്നതിനാൽ ഒറ്റയ്ക്കു യാത്രചെയ്യുന്നതിനു ധൈര്യം ഉണ്ടായില്ല. കൂട്ടായി ആരെ എങ്കിലും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകാമെന്നാലോ വരുന്നതിനു ഒരുത്തർക്കും സമ്മതവുമില്ല. മറ്റു യാതൊരാശ്രയവുമില്ലാത്തതിനാൽ ആരാത്രിയിൽ ഒരു പീടികയിൽകയറിശയി

ച്ചു. സന്തോഷം അധികരിച്ചിരുന്നതിനാൽ ദുഃഖംഉണ്ടായില്ലാ. ഏകദേശം രാത്രി മണി ൧൨ അടിച്ചസമയം എനിക്കു കഠോരജ്വരം തുടങ്ങി. ക്രമേണ അധികരിച്ചു. അധികം താപമുണ്ടായി. എത്രയോ കഷ്ടതകൾഅനുഭവിച്ച അല്പാനിച്ചിട്ടും ഭയപ്പെടാതിരുന്ന ഞാൻ ഈ ജ്വരം വിടിച്ചപ്പോൾ വളരെ ഭയപ്പെട്ടു. നേരം പുലർന്നപ്പോൾ എനിക്കു് എഴുനിറിരിക്കുന്നതിനു ശക്തിയില്ലാതെ തീർന്നു.

എന്റെ പക്കൽ പതിനായിരം ഉറുപ്പികയ്ക്കു പുറമെ കുറെ സ്വർണ്ണവും ഉണ്ടായിരുന്നു. പല്ലക്കു മുതലായ വാഹനങ്ങളിൽ കയറി പോകുന്നതിനും ധൈര്യമുണ്ടായില്ല. ജ്വരം മൂർച്ചയിലായി. പീടികക്കാരൻ ഭയന്നു മറ്റുവല്ലസ്ഥലത്തും കൊണ്ടുപോകുവിടുന്നതിനു നിശ്ചയിച്ചു. ആസമയത്തിൽ അടുക്കലെ ഒരു പ്രഭു ആപീടികയിൽവന്നു. പീടികക്കാരൻ മൂലമായി അദ്ദേഹം എന്റെ സംഗതികളെ മനസ്സിലാക്കി. അദ്ദേഹത്തിനു് എന്നിൽ ദയവുതോന്നി തന്റെ വീട്ടിലേക്കു് കൂട്ടിച്ചു കൊണ്ടുപോയി. അതിനുമേൽ നടന്നതൊന്നും എനിക്കു് ഓർമ്മയില്ല അടുത്തദിവസം പ്രജ്ഞയുണ്ടായപ്പോൾ കിടക്കയുടെ സമീപത്തിൽ ഒരാൾ ഇരിക്കുന്നതായിക്കണ്ടു. ഇന്നു തീയതി എത്രയാണെന്നുചോദിച്ചു. മിഥുനമാസം ൨൦-ാംതീയതിയാണു് എന്നു് അയാൾ പറഞ്ഞു. അതു കേട്ടപ്പോൾ ഞാൻ വീണ്ടും മൂർച്ഛിച്ചു.

൫൦ാം അധ്യായം.

അടുത്തദിവസം ബോധം ഉണ്ടായപ്പോൾ മദ്രാസപുരത്തേക്കു പോകണമെന്നു് ആഗ്രഹം അധികമായി. പതിനായിരം രൂപായുടെ നോട്ടുകൾ മടിയിൽ കെട്ടിവച്ചിരുന്നു് അനങ്ങാതെയിരുന്നതിനാൽ ആ അവസ്ഥയിൽപോലും എനിക്കു ബലമുള്ളതായി തോന്നി. എന്നെ രക്ഷിച്ച ആ പ്രഭുവിനെ വണ്ടിച്ചിട്ടു് അന്നേദിവസം എന്നെ മദ്രാശപുരത്തു് എത്തിക്കണമെന്നു് ആപേക്ഷിച്ചു. ആസ്ഥിതിയിൽ എന്നെ യാത്രയാക്കിയയക്കുന്നതു ശരിയല്ലെന്നു് അദ്ദേഹവും വൈദ്യനും പറഞ്ഞു. എനിക്കു് അതു വളരെ വേദനയുണ്ടാക്കി. അവർ തമ്മിൽ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു കേട്ടപ്പോൾ എന്റെ അവസ്ഥകളെല്ലാം അവർ അറിഞ്ഞതുകൊണ്ടാണെന്നു തോന്നി. അവർക്കു് അതുകൊണ്ടിനെ സന്തോഷിപ്പിയെന്നു് എനിക്കു് അതിയായ ആശ്ചര്യമുണ്ടായി. ഞാൻ ജ്വരത്തിൽ വാപുലമ്പി ഇതൊക്കെ പറഞ്ഞതായി ഒടുവിൽ അവരാൽ അറിയപ്പെട്ടു. ഇങ്ങനെ കഷ്ടപ്പെട്ടു മൂന്നുദിവസം കഴിച്ചു. നാലാംദിവസം

ദേഹത്തിനു കുറെ ബലമുണ്ടായതുകണ്ടു. ആ ഗൃഹസ്ഥൻ എന്നെ യാത്രയാക്കിയയച്ചു. ഒരു പല്ലക്കു വാടകയ്ക്കുവാങ്ങി അതിൽ കയറ്റിയാണു് അയച്ചതു്. ചിലവുകൾ അദ്ദേഹംതന്നെ കൊടുത്തു. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടു നന്ദിപറഞ്ഞിട്ടു് മഹേശപുരത്തേക്കു പുറപ്പെട്ടു.

ഇതു മിഥുനമാസം ൨൩-ാന്നു-യായിരുന്നു. ഇതേവരെ പ്രഭാവതിക്കു വിവാഹം നടന്നിരിക്കുമോ ഇല്ലയോ എന്നുള്ള സംശയം മനസ്സിൽ അങ്കുരിച്ചുതുടങ്ങി. മനസ്സു് ഇപ്രകാരം പതറിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ മഹേശപുരത്തു വന്നുചേർന്ന പല്ലക്കു ഗോപീനാഥന്റെ വീട്ടിന്റെ മുൻവശത്തു ഇറക്കി. ഞാൻ പല്ലക്കിൽനിന്നും ഇറങ്ങിയപ്പോൾ നെഞ്ചു പടപട എന്നു തുടിച്ചു. ആശാഭാരത്താൽ അകത്തേക്കു പ്രവേശിച്ചു. അപ്പോൾ കണ്ടതു് ഗോപീനാഥനെയാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖഭാവത്താൽ ഉള്ളിൽ ഏതോ വലിയ വേദനയുള്ളതായി കാണപ്പെട്ടു. മന്ദമന്ദം ധൈര്യം അവലംബിച്ചു. ഫാ൪ത്ഥാവീതമുള്ള പത്തു നോട്ടുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ സമർപ്പിച്ചു. എന്നാൽ എന്തുകൊണ്ടോ ഗോപീനാഥൻ സന്തോഷമായി എന്റെ വരവിനെ അംഗീകരിച്ചില്ല. ഞാൻ രോഗത്താൽ ക്ഷീണിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതുകൊണ്ടു് എന്നെ അളിയാൻപാടില്ലായിരിക്കും. അങ്ങിനെയല്ല. എന്റെ സുഖമാകുന്ന സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചിരുന്നു. എനിക്കു നില്ക്കുന്നതിനു ശക്തിയില്ലാതായിതീർന്നു. ഞാൻ പതുക്കെ പതുക്കെ ഇരുന്നു. തലയ്ക്കു് ഒരു കറക്കമുണ്ടായി. നാലുഭാഗത്തും അന്ധകാരം വ്യാപിച്ചു. കറച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഗോപീനാഥൻ കൈക്കുപിടിച്ചു അകത്തേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി. അദ്ദേഹം പിടിക്കാതെ ഞാൻ തന്നെ നടന്നുപോവുകയായിരുന്നുവെങ്കിൽ പ്രജ്ഞയില്ലാതെ താഴെ വീണുപോകുമായിരുന്നു.

അകത്തു പ്രവേശിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ എനിക്കു പരിചയമുള്ള ഒരു വൈദ്യൻ അവിടെ ഇരിക്കുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. മനസ്സിൽ എന്തൊക്കെയോ ആലോചിച്ചു. അതുകൊണ്ടു് ദേഹത്തിനു സുഖമില്ലാത്തതു് എൻ വ്യക്തപ്പെട്ടു. വൈദ്യനും ഗോപീനാഥനും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണത്താൽ എന്റെ ജീവനതുല്യമായ പ്രഭാവതി വളരെ ദുർബലയായിരിക്കുകയാണെന്നറിഞ്ഞു. എന്റെ ജീവൻശരീരത്തെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞതായി തോന്നി. ഇതെത്രഭയങ്കരമായ വൃത്താന്തം. ലജ്ജപൊട്ടന്നു മാറി. "പ്രഭാവതിയുടെ അപ്പോഴത്തെ ദശയെന്തറിഞ്ഞു വാവിട്ടു പുലമ്പിക്കരയുവാൻ തുടങ്ങി.

ഞാൻ കരയുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ഗോപീനാഥനും കരഞ്ഞു. "സഹോദരാ നീ പത്തു പന്ത്രണ്ടു ദിവസത്തിനുമുമ്പായി വന്നിരുന്നാൽ പ്രഭാവതിക്കു ഈ കെട്ട ദശ ഉണ്ടാവുക ഇല്ലായിരുന്നു. നീ വരുന്നതു കാത്തുകൊണ്ടിരുന്നതിൽ ഞാൻ അവൾക്കു വേറെ വിവാഹം നടത്തി. അതുകൊ

ണ്ടാണ് ഇപ്രകാരം സർവ്വം നാശമയമായി കാണുന്നതു്. ഞാൻ മറ്റാരുടേയും വാക്കിനെകേറംക്കാതെ എന്റെ സ്വന്തമായ ബുദ്ധിദോഷത്താൽ ഇങ്ങിനെ ഉള്ള ദ്വേഷ വഡിച്ചുവച്ചതാണെന്നു പറഞ്ഞു.

അങ്ങിനേയോ! പ്രഭാവതി എന്റെ സ്വന്തമല്ലാ! അവരം വിവാഹം ആകാത്തവരം അല്ലാ! പ്രഭാവതി എനിക്കപരസ്ത്രീയാണ്. ഒരെ സമയത്തിൽ ആയിരം തേളുകരം ഒരുമിച്ചുകുത്തിയതു പോലെ തോന്നി. മാർവ്വപിളർന്നുപോയി. വൈദ്യൻ എന്തൊക്കയൊ ആശ്വാസിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. ഈ വൃത്താന്തം അയാരംക്കു അപ്പോഴാണതു മനസ്സിലായതു്. എന്നെ പ്രഭാവതിയുടെ സമീപത്തിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നതിനായി ഗോപീനാഥൻ വിചാരിച്ചു. പെട്ടെന്നു കൂട്ടികൊണ്ടുപോകുന്നതു യുക്തമല്ലെന്നു വൈദ്യൻ തടുത്തു. ഞാൻ മറഞ്ഞിരുന്നു. ഞാൻവന്നവൃത്താന്തത്തെ ഗോപീനാഥൻ പോയി നിർമ്മലയെ അറിയിച്ചിട്ടുമടങ്ങിവന്നു.

കുറച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോരം തൊണ്ടയിടറി ദീനമായസ്വരത്തിൽ ജ്യേഷ്ഠത്തി! ഇനിക്കുണ്ണാൻ സാധിക്കയില്ലാ. ആദ്യകാലത്തു ഒരുപ്രാവശ്യം കാണണമെന്നാഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. ആ അത്യാശനിറവേറാതെ പോയി എന്നുപറയുന്നതായി കേട്ടു.

ആരെ കാണുന്നതിനാണു് ആഗ്രഹം? ഹൃദയമേ! ധൈര്യമായിരിക്കു.

പ്രഭാവതി—കുറച്ചു സമാധാനപ്പെട്ടു. സത്യമായിട്ടും അവനേ നിനക്കുകാണിച്ചുതരാം. ഇന്നേദിവസംനരേന്ദ്രൻ തീച്ചയായും വരും എന്നു നിർമ്മലപറഞ്ഞു.

അതിൽപിന്നെ സംശയിക്കുനെന്തുള്ളു. ഞാൻ നില്ക്കുന്നതിനു സാദ്ധ്യമില്ലാതെ ഇരുന്നുപോയി

പ്രഭാവതി (വീണ്ടും അതേശബ്ദത്തിൽ) ഇനിമേൽ കാണുന്നതിനു സാധിക്കയില്ലാ. നിങ്ങൾക്കു എന്നോടുഇത്രത്തോളം പ്രീതി ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും പ്രാണൻപോകുന്നതായ ഈ അവസരത്തിൽ ഒരു പ്രാവശ്യം കാണിക്കുന്നതിനു സാധിച്ചില്ലല്ലൊ-ഇതാ ഞാൻ പോകുന്നു ജ്യേഷ്ഠത്തീ! നിശ്ചയമായുംപോകുന്നു

നിർമ്മല—പ്രഭാവതി! നരേന്ദ്രൻ വന്നുകഴിഞ്ഞു ഇപ്പോരംതന്നെ വന്നു നിന്നെ കാണുന്നതാണു്

പ്രഭാവതി—(മുമ്പിലത്തേക്കാരം ദീനമായസ്വരത്തിൽ) വന്നുവോ ജ്യേഷ്ഠത്തി! സത്യമാണൊ വന്നുവൊ?

നിർമ്മല—നരേന്ദ്രാ! എന്നു വിളിച്ചു. പെട്ടെന്നു ഗോപീനാഥൻ വൈദ്യരുമായി ആ മുറിയിലേക്കു ഓടി എത്തി. നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോരം തന്നെ പ്രഭാവതിയുടെ ദൃഷ്ടികരം രണ്ടും ഇമ അനങ്ങാതെ നിന്നുപോയി. വൈദ്യൻ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം നിർമ്മല അവരംക്കു വേണ്ട

തായ ഉപചാരങ്ങൾ ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെയുള്ള ആപല്ഘട്ടങ്ങളിൽപോലും ദൃഢചിത്തയായിരിക്കുന്ന നിർമ്മല പെട്ടെന്നു അന്ധാളിച്ചിട്ടു പ്രഭാവതി ഇതു സംസാരിച്ചതു ഞാൻ ഒരുനാളും കേട്ടിട്ടില്ല. അവൾ സ്വസ്ഥയായിരിക്കയാണെന്നുംവിചാരിച്ചു. ഇതെന്തു്? ഇപ്പോൾ പ്രഭാവതിയുടെ വായിൽനിന്നും ഒരു വാക്കുപോലും വെളിപ്പെടുന്നില്ലല്ലൊ. അവൾ ഒരു നോട്ടത്താൽ കടക്കണ്ണുകൊണ്ടെന്നോ നോക്കി അവളുടെ കണ്ണുകളിൽ ജലം നിറഞ്ഞു. നിർമ്മലയും കണ്ണുനീർ പൊഴിക്കുന്നു അതിനാൽ പ്രഭാവതിയുടെ ശരീരമെല്ലാംനനഞ്ഞു.

നിന്റെ വാക്കുകളെ കേൾക്കാഞ്ഞതിനാൽ ഈ കഷ്ടങ്ങൾക്കു ഇടയായി. ബാല്യവിവാഹം തന്നെയാണു യുക്തമായിട്ടുള്ളതെന്നു് ഇപ്പോൾ ഞാൻ അറിഞ്ഞു. നിർമ്മലേ! നിനക്കു വിദ്യയില്ലെന്നു് നിന്നെ കുട്ടിക്കുടെ നിന്ദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നല്ലൊ. എന്റെ വിദ്യയെ ചുട്ടു ചാമ്പലാക്കണം. എന്റെ വിദ്യയേയും ബുദ്ധിയേയും നശിപ്പാവശ്യം ചെയ്തേതാണു്. ഞാൻ വേണ്ടാത്തമെന്നു് മനസ്സാൽ എന്റെ കയ്യാൽ അരുമയായ സഹോദരിയെ കൊന്ന എന്നും മറ്റും പലവിധമായി ഗോപീനാഥൻ പുലമ്പിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ഈ സമയത്തു് പ്രഭാവതിയുടെ ദൃഷ്ടികോണം നട്ടുപോയി. പ്രഭാവതി ചൈയ്യോയതായി മുറവിളി കേട്ടു. ഞാൻ മൂർഛയെ പ്രാപിച്ചു.

പ്രഭാവതി സ്വർഗ്ഗത്തേക്കു പുറപ്പെട്ടു. ഞാൻ ഈ പാഴ്ഭൂമിയിൽ വാണീരിക്കുന്നവല്ലൊ. ഞാൻ പ്രാണനോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നതെന്തിനു്? അറിയാതെ ഒരാകർഷണശക്തി എന്നെ ഭൂമിയിൽ ആകർഷണം ചെയ്തു ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. അതു മറെറാന്നുമല്ല. ആ ശക്തി എന്താണെന്നു് നിങ്ങൾ ചോദിക്കുന്നുവോ? അതാണു് എന്റെ ജ്യേഷ്ഠത്തി-സ്നേഹിതരേ, മൂലഗ്രന്ഥകാരകൻ കഥയെ ഇതോടുകൂടി അവസാനിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ശോകമായ പര്യന്തത്തിൽ അവസാനിക്കുന്നതായ കഥകം ഇംഗ്ലീഷിൽ ധാരാളമുണ്ടു്. ഇംഗ്ലീഷുകാർക്കും അവരുടെ നടവടികളിൽ സന്തോഷമുള്ള ഇതരഹിന്ദുക്കൾക്കും ഇപ്രകാരമുള്ള കഥകം ഇമ്പത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാണു്. എന്നാലും നമ്മുടെ നാട്ടിലുള്ള സഹോദരീസഹോദരന്മാർക്കു് ഇതു വലുതായ മനോവേദനയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാകയാൽ ഈ പതിനൊന്നാമധ്യായത്തെക്കുടി എഴുതി കഥയെ അവസാനിപ്പിക്കാമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

ആ നരേന്ദ്രനെ ഒരിക്കൽ ഞാൻ കണ്ടപ്പോൾ അവൻ വളരെ ദുഃഖാർത്തനായി കാണപ്പെട്ടു. അതിനെക്കണ്ടപ്പോൾ എനിക്കു് വിവിധമായ വെറുപ്പുണ്ടായി. ഈ കാലത്തെ ബുദ്ധിമാന്മാർക്കു വെറുപ്പുതോന്നുംപ്രകാരം അതു ധൃതിയിൽ നരേന്ദ്രൻ പ്രഭയെ മറന്നുകളഞ്ഞതുമല്ലാതെ മുഖത്തിൽ അനുതാപത്തിന്റെ ചിഹ്നംപോലും ഇല്ലാതെ സന്തോഷത്തോടുകൂടി വെളിയിൽ ചാടുന്നതുകണ്ടാണു് നാം അവനെ മ

നസ്സിൽ വളരെ നിന്ദിച്ചുപറഞ്ഞതു്. ഒടുവിൽ നാം അങ്ങനെ വിചാരിച്ചതു് തെറ്റാണെന്നും വാസ്തവത്തിൽ അവൻ അങ്ങനെ ഉള്ളവനല്ലെന്നും അവൻ ശാസ്ത്രവിരോധമില്ലാതെ പ്രഭാവതിയെ വിവാഹവും ചെയ്തു് മഹേശപുരത്തുതന്നെ താമസിച്ചു വരുന്നു എന്നും അതുകൊണ്ടാണു് അവനു എപ്പോഴും ഉത്സാഹശീലനായി കാണുന്നതെന്നും അറിഞ്ഞു. അവൻ മുഖാന്തിരം അറിഞ്ഞ വൃത്താന്തങ്ങളെ നിങ്ങൾക്കും വിവരമായി അറിയണമെന്നു ആഗ്രഹമുള്ളതായി വിചാരിക്കുന്നു. ആകയാൽ അവൻ പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ പറയാം കേൾക്കുക!

ഏഴാംഅദ്ധ്യായം

ആ സന്ദർഭത്തിൽ ഗോപീനാഥന്റെ വീട്ടിൽ ഏതുപ്രകാരമുള്ള കഴപ്പവും ദുഃഖവും ഉണ്ടായിരിക്കും എന്നുള്ളതു് ലോകനടപടികളെ അറിയാവുന്നവർക്ക് സാമാന്യബുദ്ധിയാൽ അറിയാൻ പാടില്ലാത്തതല്ലാ. അതിനെ വിവരിച്ചു പറയുന്നതിൽ എന്തുപ്രയോജനം? ഞാൻ ഒരുവർഷം രായും പകലും കഷ്ടപ്പെട്ടു് സമ്പാദിച്ചതുകയൊ? എവിടെ ഇട്ടും? പ്രഭാവതിയെ വിവാഹം ചെയ്ത ഞാൻ ഓരോരോ പ്രകാരത്തിൽ സുഖാനുഭവം ചെയ്യണമെന്ന മനോരാജ്യം കരുതിവന്ന സുഖമല്ലയോ ഇപ്പോഴും എനിക്കു് ദുഃഖത്തെ ഉണ്ടാക്കിയതു്? അതിപ്പോഴും വേറെറവേ പോയല്ലോ. അവൾ മറെറാരുവന്നു് പതിയായിരുന്നാലും അവൾ ജീവനോടുകൂടി ഇരുന്നിരുന്നു എങ്കിൽ ഇവളെ നമുക്കു് വിവാഹം ചെയ്യിക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതാണെന്നുള്ള വിചാരമെങ്കിലും വളരെനാൾ ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ നടമാടുന്നതാണു്. അതുതന്നെ എനിക്കു് ഒരാശ്വാസമാകുമായിരുന്നു. അതിനൊന്നും ഇടയില്ലാതെ പോയല്ലോ. ചിത്രമെഴുതുന്നതുപോലെ ചുവരിനെ ഇടിച്ചു തറനിരപ്പാക്കിക്കളഞ്ഞതുപോലല്ലോ. അപ്പോൾ എന്റെ മനസിന്റെ സ്ഥിതി എപ്രകാരം ഇരുന്നിരിക്കുമെന്നു് നിങ്ങൾതന്നെ ഊഹിച്ചുകൊള്ളുവിൻ!.

ഞാൻ ആദ്യം അവളെ തൊട്ടുനോക്കുമ്പോൾ മാറിയിരുന്നുവെങ്കിലും അവളുടെ ദൃഷ്ടികൾ നട്ടുപോയപ്പോൾ നിർമ്മലകുമാരി പറഞ്ഞതിൻ വണ്ണം പ്രഭാവതിയുടെ തലയെ എന്റെ തുടമേൽ എടുത്തുവച്ചു, അവളുടെ മുഖത്തു തടവിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അയ്യോ! പ്രഭാവതി മരിച്ചുപോയെല്ലോ എന്നു് മുറവിളികേട്ട ഉടനെ മൂർഛിച്ചു വീണുപോയി.

നിർമ്മലകുമാരി കരുതിക്കൊണ്ടു പുലമ്പിയ വർത്തമാനങ്ങളെ വൈദ്യൻ വളരെ സൂക്ഷ്മത്തോടുകേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. ഏതോ ഒരുദേവത

യാൽ ഓടിക്കപ്പെട്ടപോലെ വിട്ടിലേക്ക ചെന്ന പല മരുന്നുകളെയുംമറവും എടുത്തു പെട്ടെന്നു തിരിച്ചുവന്നു പ്രഭാവതിയുടെ നാഡി പിടിച്ചുനോക്കിയിട്ട് കാതിൽകറെ ചുരുചെന്നുവച്ചു ബലമായി പല പ്രാവശ്യം ഊതി. ഏതോ ഒരു മരുന്നിനെ മുഖത്തു തളിച്ചു ദിഷ്ടികളിലുംമരുന്നിട്ടു. ഉടൻതന്നെ കണ്ണുകളം അടഞ്ഞു. നിമ്മലക്കുറച്ചു പ്രത്യാശ ഉദിച്ചു. വൈദ്യൻ പറഞ്ഞ മുറപ്രകാരംവസ്ത്രങ്ങളെ നീക്കിയിട്ടു. മാവിൽ മരുന്നു പൂശപ്പെട്ടു. വായിൽ കമ്പിട്ടുററി മരുന്നുംകൊടുക്കപ്പെട്ടു. വളരെ പ്രയത്നപ്പെട്ടശേഷം പ്രഭാവതിക്കു കുറേശ്വാസമുണ്ടാവാൻ തുടങ്ങി. മരുന്നിന്റെ വീര്യം വ്യാപിക്കുംതോറും കണ്ണുരുന്നു നോക്കിത്തുടങ്ങി. മന്ദംമന്ദം പതറിപ്പതറിച്ചോദിച്ചു! അദ്ദേഹം വന്നുവെന്നു പറഞ്ഞുവെല്ലോ. എവിടെ? എന്നുചോദിച്ചു അതുവരെഞാൻ മൂർച്ചയിൽപെട്ടിരുന്നു. ശീതോപചാരങ്ങളം ചെയ്ത അവർ എന്റെ മുഖത്തെ തെളിച്ചു. അതുവരെ നടന്നതൊന്നും എനിക്കറിയാൻ പാടില്ലായിരുന്നു. പിന്നീട്വൈദ്യനും ഗോപിനാഥനും പറഞ്ഞറിഞ്ഞു.

പ്രഭാവതി! വന്നുവെന്നു. ഞാൻ പറഞ്ഞവാക്കുതെറ്റാതെ വന്നെത്തി. മാസ്റ്റർമാത്രം ജ്വരം ബാധിച്ചു കിടക്കയിൽ നിന്നും എഴുന്നള്ളുന്നതിനുപോലും നിവർത്തിയില്ലാതെ കിടന്നുപോയി. ഇപ്പോഴാണ് പല്ലക്കിലെങ്കിലും വരുന്നതിനു ശക്തിയുണ്ടായതു്. നിയോ ഈ ഭൂമിയെ വിട്ടുപോകുന്നതിനു തയാറായിരിക്കുന്നു. പോയവഴം എന്നോടു സംഭാഷണംചെയ്യുന്നതിനായി വന്നിരിക്കുന്നുവെന്നു കരുതുന്നു. മരുന്നിന്റെ വീര്യം നിനക്കു ഓർമ്മശക്തിയേയും സംസാരിക്കുന്നതിനുള്ള മാത്രയേയും ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു ഇനി നമുക്കു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതിനു് അധികം അവകാശമില്ലായെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ രണ്ടുപേരുടേയും പ്രതിജ്ഞ നടന്നു. ഇനി രണ്ടുപേരും മേലോകത്തേക്കു പോകുന്നതാണു് നല്ലതു്. നീ ഈ അന്ത്യകാലമായ ഇപ്പോഴും ഈ ശരീരനാമങ്ങളെ സ്തോത്രംചെയ്യുമല്ലോ. ഞാൻ ഗംഗയിൽചെന്നു് ആ വെള്ളത്തിൽ ദേഹത്തെ ത്യജിച്ചു് സൽഗതിയെ പ്രാപിക്കാം എന്നു ഞാൻ പ്രവൃപിച്ചു.

പ്രഭാവതിയുടെ മുഖത്തു അപ്പോഴും മറെറാരു ചിന്ത കാണപ്പെട്ടു. കണ്ണുകളിൽ വെള്ളം നിറഞ്ഞു. അവൾ ആദരവോടുകൂടി ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു. ജ്യേഷ്ഠത്തി! ഞാൻ മഹാപാപി. ഞാൻ മരിച്ചുചെന്നാൽ പലവിധത്തിലുള്ള നരകബാധകളെ അനുഭവിക്കേണ്ടിവരുമെന്നതിനു ഒരുക്കമായിത്തന്നെയിരിക്കുന്നു. എന്നാലും ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം എന്നെ വിവാഹംചെയ്ത ഭർത്താവിനെ ഇപ്പോൾ ഇവിടെവരുത്തുന്നതിനായി അപേക്ഷിക്കുന്നു. ഞാൻ മരിച്ചയുടനെ ചടങ്ങുകളെ അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിനായി അദ്ദേഹം വരേണ്ടതല്ലയോ. ഞാൻ ജീവനോ

ടെ ഇരിക്കുമ്പോഴും തന്നെ അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ടു ചിലതു സംസാരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദകമലങ്ങളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു് ഞാൻ ചെയ്തിട്ടുള്ള പാപങ്ങളെയെല്ലാം പ്രലപിച്ചു് ക്ഷമായാചനംചെയ്യുന്നതിനു് അപേക്ഷിക്കാം. അദ്ദേഹം അപ്രകാരം ക്ഷമിച്ചിരിക്കുന്നതായി വാഗ്ദത്തംചെയ്യുന്നതിനെ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും നിശ്ചയമായും പ്രാണനെ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടതു്. ഇതാണു് നിങ്ങളെനിക്കു ചെയ്യേണ്ടതായ മുഖ്യ ഉപകാരം. എനിക്കു് അമ്മയും ഭ്രഷ്ടുത്തിയും തോഴിയും എല്ലാം നിങ്ങളെന്തന്നെ. ഈ അന്യകാലത്തു നിങ്ങളെനിക്കു് ഈ ഉപകാരംചെയ്യാതിരുന്നാലല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ അന്യായമായി നരകത്തിനു് പാത്രമായിത്തീരുന്നതാണു്.

അവളുടെ ഈ നിശ്ചയം യുക്തമാണെന്നു് എല്ലാപേർക്കും തോന്നി. ഗോപീനാഥൻ ദുഃഖസാഗരത്തിൽ നിമഗ്നനായി ഇന്നതു ചെയ്യണമെന്നു് അറിയാതെ പരിഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. നിർമ്മല തനിക്കുണ്ടായ ആശ്ചര്യവും അളവിൽ അടങ്ങാതെ പ്രഭാവതിയുടെ മുഖത്തുതന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

വേലക്കാരിയായ ഒരു സ്ത്രീ ഓടിവന്നു് നിർമ്മലകുമാരിയോടു രഹസ്യമായി എന്തോപറഞ്ഞു. "കൊള്ളാം. വരാൻപറയു. നല്ലസമയത്തിൽതന്നോ വന്നതേന്നു. പ്രഭാവതിക്കു് ഇപ്പോഴും ജീവനുണ്ടു്, വന്നുനോക്കണം, അവളും അപേക്ഷിക്കുന്നു" എന്നു നിർമ്മല പറഞ്ഞു. ഉടനെ ഒരു മനുഷ്യൻ അവിടെ വന്നുചേർന്നു. അവനെ കണ്ടപ്പോൾ യാതൊരു കാരണവുംകൂടാതെ എനിക്കു അവനിൽ പ്രീതിയുണ്ടായി. അതിനുമുൻപു് അയാളെ ഞാൻ എവിടെവെച്ചോ കണ്ടതായി ഓർമ്മതോന്നി. എപ്പോഴെവിടെവച്ചാണു് കണ്ടതെന്നുള്ള ഓർമ്മയുണ്ടാകുന്നില്ല അയാളും എന്നെ നല്ലതിനുവേണ്ടിയും സംശയിക്കുന്നതായും എന്നെ നല്ലതിനുവേണ്ടിയും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതായും നോട്ടത്താൽ എനിക്കുതോന്നി. അയാളുടെ മുഖം ഗാംഭീര്യമായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മീശയുള്ള അടയാളംപോലുമില്ല. ഉടുപ്പുകൾ ഒരുവിധം ആയിരുന്നു. ഉറുമ്പുനോക്കിയപ്പോൾ അയാൾ പുരുഷനോ സ്ത്രീയൊ എന്നു സംശയിക്കത്തക്കവണ്ണമുള്ള ആകൃതിയായിരുന്നു.

അയാൾ എന്നെനോക്കി പുഞ്ചിരിയിട്ടുംകൊണ്ടു് പ്രഭാവതിയുടെ സമീപത്തിൽചെന്നു് ഒരു ആസനത്തിൽ ഇരുന്നു. നിർമ്മലകുമാരി അന്യോന്യംകാണിച്ചപ്രകാരം ഞാനും ഗോപീനാഥനും വൈദ്യനുംകൂടി വെളിക്കുവന്നു താഴെ വരാന്തയിൽ ഇരുന്നു. അതു് ആ മുറിയുടെ സമീപത്തു് ആയിരുന്നതിനാലും മുറിയുടെ ജന്നലുകൾ തുറന്നിട്ടിരുന്നതിനാലും അകത്തു ശ്വാസംവിടുന്നതുപോലും ഞങ്ങൾക്കു കേൾക്കാമായിരുന്നു. അവർ രണ്ടുപേരും ഇതിനെ ഗൌനിച്ചതെഇല്ലാ. മറ്റാരോ ആലോചനകളിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ഞാൻമാത്രം ഗൌനി

ച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ എനിക്കു നല്ലതിനെണ്ണം കേൾക്കുന്നതിനു ഇടയായി.

പ്രഭാവതിയുടെ നാക്കിൽനിന്നു ഇത്രോളം വാക്കുകൾ പുറപ്പെട്ടതായി ഞാൻ ഒരുകാലത്തും കേട്ടിട്ടില്ല. വളരെ പരിശുദ്ധമായും ആശ്ചര്യമായും ഉള്ള ഉപന്യാസമായിരുന്നു. അതിനെ സവിസ്തരമായി പറയുന്നതിനു ഇപ്പോൾ എനിക്കു സാമർത്ഥ്യമില്ലാ. അവളാൽപോലും ഇപ്പോൾ പറയുന്നതിനു സാധിക്കുന്നതല്ല. അതിൽ ചിലതെല്ലാം സംക്ഷേപമായിപറയാം.

എന്റെ ശരീരത്തിനു ബാല്യസ്ഥനായ എന്റെ ഭർത്താവേ! ഞാൻ മനസാവാചാ ചെയ്തിട്ടുള്ള തെറ്റുകളെ താങ്കൾ ക്ഷമിക്കേണമേ. താങ്കൾ എന്നെ പതിയായി അംഗീകരിച്ചതിൽപിന്നെ-പിന്നെ-എന്തു്, മുൻപിലേതന്നെ എന്റെ ശരീരത്തിൽ യാതൊരുതരവും ചെയ്തിട്ടില്ലാ. എന്നാൽ ഞാൻ ഓമ്മയില്ലാതെ ഇരുന്നപ്പോൾ എന്റെ ശിരസ്സു ഒരു അന്യപുരുഷന്റെ മടിയിലിരുന്നു. അതും കുലസ്ത്രീക്കു പാപമത്രെന്ന. അതിനേയുംക്ഷമിക്കണം. ഇപ്രകാരം ഞാൻ എന്നെ കുലസ്ത്രീയായി രാഖിക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി എന്റെ സഹോദരസഹോദരികൾ എന്നെ പരിഹസിക്കുമായിരിക്കാം. എനാലും ഞാൻ ദോഷമറിവുള്ളാണു്. മനസ്സു് നിലയില്ലാത്തതും ചാപല്യമുള്ളതുമാണു്. വിവാഹത്തിനുമുൻപു രണ്ടുമാസംതുടങ്ങി ഞാൻ ആരെ മനസ്സിൽവരിച്ചിരുന്നുവൊ അവർക്കുഞാൻ പ്രതിജ്ഞചെയ്കൊടുത്തിരുന്നുവൊ അവർ എനിക്കു വിദ്യ ഉപദേശിച്ചു അഭിവൃദ്ധിയിൽ ആക്കിത്തീർത്തുവൊ അദ്ദേഹത്തെ അന്ത്യകാലത്തിൽ കാണണമെന്നു ഞാൻ ആഗ്രഹപ്പെട്ടതു് പാപമാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ലാ. പാപപുണ്യങ്ങൾക്കു ആസ്പദം മനസ്സാണു്. മനസ്സാക്ഷിക്കു തക്കതുപോലെ ധർമ്മം അധർമ്മമായും അധർമ്മം ധർമ്മമായും തീരുന്നതാണെന്നു ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതായി കേട്ടിരിക്കുന്നു. എന്റെ മനസ്സാക്ഷിക്കു അതു നിശ്ചയമായും പാപമല്ലാ.

പെണ്ണായി ജനിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കു ഒരിക്കലും സ്വേച്ഛാധീനം നടക്കുന്നതിനു സ്വാതന്ത്ര്യം ഇല്ലെന്നും ബാല്യത്തിൽ പിതാവിന്റെ അധീനത്തിലും യൌവനത്തിൽ ഭർത്താവിന്റെ അധീനതയിലും വാർദ്ധക്യത്തിൽ പുത്രന്മാരുടെ അധീനതയിലും ഇരിക്കേണ്ടതാണെന്നു ധർമ്മശാസ്ത്രങ്ങളും പറയുന്നതിനാൽ അതിനെ ഗൌനിക്കാതേയും മനസ്സിനെ അടക്കുന്നതേയും തന്നിഷ്ടയായി അദ്ദേഹത്തിനു ഞാൻ ഒരു കുറിഞ്ഞചെയ്കൊടുത്തതു അത്യധികം ശ്രമപ്പെടുത്തക്കവണ്ണം ഇടയാക്കിയതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിച്ചു ക്ഷമായാചനംചെയ്യേണ്ടതിനായി ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിനെ കാണണമെന്നു ആഗ്രഹിച്ചുതല്ലാതെ മറ്റൊന്നുംകൊണ്ടല്ലാ. എന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ മ

ചംപേലും എനിക്ക ഓമ്മയില്ലാ. എന്നെ വാത്സല്യമായി വളത്തിയ എൻെറ സഹോദരൻതന്നെയാണ് എൻെറ പിതാവ്. അദ്ദേഹത്താൽ ഞാൻ തംകൾക്ക ശാസ്ത്രവിധിപ്രകാരം ദാനംചെയ്യപ്പെട്ട. ഞാൻ തംകളുടെ അടിമ ബാല്യമായതിനാലും തിരിച്ചറിവില്ലാത്തതിനാലും മനസ്സിനെ അടക്കി സ്വാധീനപ്പെടുത്തുന്നതിന സാമത്ഥ്യം ഇല്ല. അതിനാലും കഠിനമായ ഒരു ഇടയായിപ്പോയി. കുലസ്ത്രീധർമ്മത്തിന ചെയ്യേണ്ടതായ കടമകളിൽ ഒരുനിമിഷംപോലും ഒന്നംതമ്മന ഞാൻ ചെയ്യാതെപോയ മഹാപാപത്തെ തംകൾ ക്ഷമിക്കണം.

എല്ലാകുറ്റങ്ങളേയും ക്ഷമിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്ന തിരുവായ്കൊണ്ടരുളി തംകളുടെ പാദപാംസുക്കളെ അനുഗ്രഹംചെയ്യാൽ ഞാൻ നരകയാതനയില്ലാതെ പ്രാണനെ വിട്ടുന്നതാണ്.

അതിനു അയാം പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി പ്രഭാവതി! നീ ദോഷമറിവുള്ളാണ്. ഒന്നുകൊണ്ടും വ്യസനിച്ചിട്ടാവശ്യമില്ല. ഇനി ഭയമില്ലാതെ നരേന്ദ്രനേയും വരിച്ച വളരെക്കാലം സുഖമായിരിക്കുന്നതിനു ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. നിൻെറ ജ്യേഷ്ഠൻചെയ്ത ഏഷ്ടാനുസരിച്ച നിന്നെ ഞാൻ വിവാഹംചെയ്തു. ഇതാ നോക്കു. അന്നു നിൻെറ കയ്യിൽ നിന്നും എനിക്ക വാങ്ങിയിടപ്പെട്ട മോതിരം. അതിലൊരു സംശയവുമില്ല. ഞാൻ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നതിൻെറ താല്പര്യം നിനക്ക മനസ്സിലാകാതെയിരിക്കുന്നതിനാൽ നിൻെറ മനസ്സിനു കലക്കമുണ്ടാകും. ഇപ്പോൾ അറിയിക്കാം. നോക്കു. ഞാൻ പുരുഷനല്ല. നിൻെറ അമ്മാവൻെറ മകളാണ്. ആ സമയത്തു ഗോപിനാഥൻെറ ഏഷ്ടാടുകളെ തടയുന്നതിനു വേറെ വഴിതോന്നാതെ എൻെറ പിതാവിൻെറ അഭിപ്രായം അനുസരിച്ച പുരുഷവേഷത്തെ ധരിച്ചുവന്ന ഞാൻ നിന്നെ വിവാഹംചെയ്തു. ആ വിവാഹസമയം നടന്നിട്ടുള്ള നടപടികളെ ഇപ്പോൾ നന്നായി ഓർമ്മിച്ചുനോക്കു. കല്യാണപന്തലിൽ ഞാൻ എല്ലാപേരുടേയും മുമ്പിൽ വരുന്നതല്ലെന്ന പറഞ്ഞതു ഓർമ്മയുണ്ടോ? എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് തൻെറ ഉടുപ്പിനെ അഴിച്ചെറിഞ്ഞു. ഉടനെ വാസ്തവത്തിൽ ശ്രീമഹാലക്ഷ്മിയെപ്പോലെയുള്ള ഒരു സ്ത്രീരത്നമായി മാറി. ആ കാഴ്ചയെ ഞാൻ ജാലകത്തിൽക്കൂടി കണ്ടു.

നിർമ്മലകുമാരി അവളെ ആശ്ലേഷംചെയ്തുകൊണ്ടു ചെവിയിൽ എന്തോ മന്ത്രിച്ചു. അവൾ പ്രഭാവതിയെ എടുത്തു മടിയിൽ ഇരുത്തിക്കൊണ്ട് ആശ്ലേഷിച്ചു മുഖനംചെയ്തു. നിർമ്മലകുമാരി എന്നെയും ഗോപിനാഥനേയും അകത്തേക്ക വരുന്നതിനായി വിളിച്ചു.

ഞങ്ങൾ അകത്തേക്കുചെന്നു ആശ്ചര്യമായ ആ കാഴ്ചയെക്കണ്ടു സ്തബ്ധരായിരുന്നുപോയി. പുരുഷരൂപത്തോടുകൂടി വന്ന സ്ത്രീരത്നം പുഞ്ചിരിയോടുകൂടി ജ്യേഷ്ഠാ! നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ സോദരിയെ എനിക്കായിട്ടു തന്നുപോയതിനാൽ ഇവളുടെ വിഷയത്തിൽ ഇനി നിങ്ങൾക്ക സ്വാത

ന്ത്യം ഒന്നും ഇല്ലല്ലൊ. അല്ലെ. എല്ലാ സ്വാതന്ത്ര്യവും എനിക്ക ലബ്ധ മായിത്തീന്നിരിക്കുന്നതിനാൽ ഞാൻ ഇവളെ എനിക്ക ഇഷ്ടമായവന്നു വിവാഹംചെയ്കൊട്ടക്കാൻപോകുന്നു. എന്നു ഗോപിനാഥനൊടു കി പറഞ്ഞിട്ടു "നരേന്ദ്രാ" ഇതാ നിങ്ങളുടെ പത്നിയെ നിങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചുകൊള്ളുക എന്നു പറഞ്ഞു എന്നെ എഴുന്നീല്പിച്ചു.

അവരെ ഞാൻ എവിടെയോ കണ്ടതായി തോന്നി, പിന്നീടു് അന്വേഷിച്ചതിൽ അവർ എന്റെ അമ്മാവിയുടെ മകളാണെന്നും, ഞാൻ ബകളായിൽ ജ്വരമായി കിടന്നിരുന്ന പ്പോൾ വീട്ടിൽ കിടത്തി ഉപചരിച്ചു ജീവനെ രക്ഷിച്ചയച്ച മഹാൻ ഇവളുടെ പിതാവാണെന്നും അദ്ദേഹം എന്റെ അമ്മാവി അമ്മായിയ്ക്കു് എന്റെ അമ്മയുടെ മൂത്ത ഉപന്നവക്കു ഭർത്താവാണെന്നും അവർ ജനിച്ചുടനെ മരിക്കണം ചെയ്യപ്പെട്ടു വില്ക്കപ്പെട്ടതാണെന്നും അവർ ഇരിക്കുന്നതു് അറിയാതെ ഇരുന്നതാണെന്നും എന്റെ മൂത്തമ്മയുടെ പരിചയമുള്ളവരാൽ പിന്നീടു് ആ വിവരം വെളിപ്പെട്ടുവെന്നും ഞാൻ ജ്വരത്തിൽ പുലമ്പിയ വർത്തമാനങ്ങളാൽ പ്രഭാവതിയുടെ വൃത്താന്തങ്ങൾ അറിഞ്ഞതോടുകൂടി എന്റെ വൃത്താന്തവും അറിഞ്ഞുവെന്നും നിശ്ചിതസമയം തെറ്റിയാൽ ഗോപീനാഥൻ പ്രഭാവതിയെ വേറെ ആക്കിക്കിലും വിവാഹംചെയ്കയുമല്ലൊ എന്നു ഞാൻ പലതവണ രോദനം ചെയ്തതിനാൽ ഞാൻ വന്നുചേർന്ന വർത്തമാനത്തെയറിയിച്ചുവിവാഹത്തെ നിറുത്തിവയ്പ്പാണമെന്നു അവരുടെ പിതാവിനെ അയച്ചുവെന്നും അദ്ദേഹം വന്നു നോക്കിയപ്പോൾ ഗോപീനാഥന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വിവാഹത്തിനു വേണ്ട സാമഗ്രികളും തയാറാക്കപ്പെട്ടിരുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദീർഘാലോചനയാൽ ഇപ്രകാരമുള്ള ഏർപ്പാടുകളെ ചെയ്തതാണെന്നും അറിയാൻ ഇടവന്നു.

അപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിന്റെ സ്ഥിതി ഏതുപ്രകാരത്തിൽ ഇരിക്കുമെന്നു നിങ്ങൾതന്നെ ഊഹിച്ചറിഞ്ഞുകൊള്ളുവിൻ. എന്റെ പ്രാണൻ പോകുന്നതായ അവസ്ഥയിൽ എന്നെ രക്ഷിച്ചു; പ്രഭാവതിയേയും രക്ഷിച്ചു എന്നെ വിവാഹം ചെയ്യത്തക്കവണ്ണം ചെയ്ത അവരുടെ മഹത്തായ സഹായത്തിനു ഞാൻ പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യുന്നുവെന്നു ചഞ്ചലപ്പെട്ടു കാണ്മിരിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ പിതാവ് മുതലായ ബന്ധുക്കളും എല്ലാം അവിടെ വന്നുചേർന്നു.

പ്രഭാവതിക്കും എനിക്കും പൂർണ്ണമായ ശരീരസുഖമുണ്ടായി. പ്രഭാവതിയും നിർമ്മലകുമാരിയുംകൂടി ആലോചിച്ചതിൽ അത്യുത്തമായ സരസ്വതിഭാഗി ചെയ്ത മഹത്തായ ഉപകാരത്തിനു തക്ക പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യുന്നതിനു ശേഷമേ വിവാഹം നടത്താൻ പാടൊള്ളൂ എന്നു തീരുമാനിച്ചു. അവരോടുകൂടി ആലോചിച്ചതിൽ അവർ യാതൊന്നും പറഞ്ഞില്ല. അവളുടെ മാതാപിതാക്കന്മാരോടുകൂടി സംഭാഷണം

യ്തതിനു ഞങ്ങളുടെ കുമാരി സരസ്വതിഭായിക്കു തക്കതായ വരനെ കിട്ടാഴികയാൽ വ്യസനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ അവർക്കു വിവാഹം കഴിച്ചുവയ്ക്കുണ്ട ഭാരത്തെ വഹിച്ചുകൊള്ളുന്നതു് വലിയ സഹായമാണന്നു് അവർ അറിയിച്ചു.

ഞാൻതന്നെ പ്രഭാവതി സരസ്വതി ഇവരണ്ടുപേരേയും വിവാഹം ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു നിർമ്മലകുമാരിയും പ്രഭാവതിയുംകൂടി നിശ്ചയിച്ചു് അതിനെ എന്നെ അറിയിച്ചു. എന്റെ സമ്മതംവാങ്ങേണ്ട ഭാരം പ്രഭാവതിക്കു നൽകപ്പെട്ടു. അതു് എനിക്കു് അത്ര്യം സമ്മതമില്ലെങ്കിലും സമ്മതമില്ലാതെയാണിരുന്നതു്. വാസ്തവത്തിൽ അതു പ്രഭാവതിക്കു പരിപൂർണ്ണമായ തൃപ്തിയെ ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നതിനാലും സരസ്വതീഭായിക്കു അതിനെ ഉപേക്ഷിച്ചു മറെറാരു വിധത്തിലുള്ള പ്രത്യുപകാരവും സ്വീകരിക്കുന്നതിനു ഇഷ്ടമില്ലാതെ ഇരുന്നതിനാലും ഞാൻ അതിനെ അംഗീകരിച്ചു. ഞാൻ അങ്ങിനെ സമ്മതിക്കാത്തപക്ഷം പ്രഭാവതിയെ എനിക്കു പതിയായി ലഭിക്കുന്നതല്ലാ. മനുസ്മൃതിപ്രകാരം പ്രഭാവതി സരസ്വതീഭായിയുടെ കണവനു സ്വന്തമായിരിക്കേണ്ടതാണു്.

നല്ലമുഹൂർത്തത്തിൽ ഞാൻരണ്ടുപേരേയും യഥാവിധി വിവാഹം ചെയ്തു. എന്റെ സന്തോഷത്തിനു് അളവില്ല. എനിക്കു് യാതൊരുപ്രകാരത്തിലുള്ളമനോവേദനയുമില്ലാ. സരസ്വതീഭായിക്കു ക്ലേപ്പിറപ്പായി മറുപുരുഷസന്തതികളും ഇല്ലാത്തതിനാൽ അവ സ്വത്തുക്കളുംമുഴുവനും അവർക്കുസ്വന്തമായിതീർന്നു അവർഅതൊക്കയും പ്രഭാവതിയുടെ അധീനതയിൽവിട്ടു. ഗോപിനാഥൻ പ്രഭാവതിക്കു് അളവില്ലാതെ സ്ത്രീധനങ്ങളും കൊടുത്തു. ഞാൻദ്രവ്യസമ്പാദനത്തിനു് കല്ക്കത്തയിലേക്കുപുറപ്പെട്ടപ്പോൾ സഹോദരവാത്സല്യത്താൽ നിർമ്മലകുമാരിഎനിക്കു തരുന്നതിനായികൊണ്ടുവന്നപതിനായിരം രൂപാകിട്ടുന്ന ആഭരണങ്ങളെ വിവാഹസന്ദർഭത്തിൽ പെൺവീട്ടുകാർ പെണ്ണിനു ധരിപ്പിക്കുന്ന ഭൂഷണമായി പ്രഭാവതിക്കുംകൊടുത്തു. അതു ഗോപിനാഥനു ഏറ്റവും സന്തോഷകരമായിരുന്നു.

MUL
094270

"ശ്രീരാമവിലാസം" പ്രസ്സു്, കൊല്ലം.

21 NOV 19

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org